

OFFISERSBLADET

Tidsskrift for Befalets Fellesorganisasjon

1
2015

**Litt av hvert
Kjekt å ha!
Hva skjer?**

Portrettintervju med leder BFO
- Hvem er Jens Jahren?

FOS Felles opptak og seleksjon til befalsutdanning
- BFO fulgte opptaket på Sessvollmoen

PANSERBATALJONEN

- Kavaleriet får etterlengtede oppdateringer

**Kunnskap
er makt!**

LOOK INTO **THE FUTURE**

Saab utvider sin familie av verdensledende radarsystemer – GIRAFFE – med flere nye modeller, og gir dermed kravstore kunder verden over et enda bredere og mer allsidig tilbud. Saab Technologies Norway har i lang tid levert radarprodukter og servicetjenester till det norske forsvaret.

Saab har vært aktive innen forsvars- og sikkerhetsteknologi i over 75 år, og den lange rekken grensesprengende innovasjoner befester vår evne til å skjerpe the *thinking edge*. Skarp nok til å skjære igjennom grensene til det umulige og til å beskytte og holde troppene trygge.

www.saabgroup.com

SAAB

«Kroner én, kroner to, kroner tre»

Vi er godt inne i det nye året 2015, der debatten og munnhuggeriet om underfinansiering av Forsvaret er godt i gang. Forsvarssjefen har holdt sin årstale i Oslo Militære Samfund, og vært overraskende ærlig og direkte i sin beskrivelse av status i Forsvaret. Forsvarets personell fikk ubetinget ros for dyktighet og innsats, vi har fornyet noe av vårt materiell, men store investeringsprosjekter ligger foran oss. Forsvarssjefen la vekt på alle våre vellykkede bidrag i internasjonale operasjoner/konflikter, fra både Hær-, Sjø- og Luftstyrker. Men bidragene er kostnadskrevende, og ikke minst en belastning for enkelte spesialist-miljøer. Gapet mellom ambisjoner og tildelt budsjett, ser ut til å være større enn på lenge.

1
februar
2015

Leder av Utenriks- og Forsvarskomiteen, Anniken Huitfeldt (A) kritiserer Forsvarsminister Ine Eriksen Søreide for å ha tapt budsjettkampen, og ikke klart å øke forsvarsbudsjettet tilstrekkelig. Det kan hun kanskje til en viss grad ha rett i, men her møter vel arbeiderpartipolitikeren seg selv i døra. For den rødgrønne regjeringen sørget vel ikke akkurat for en kraftig økning av forsvarsbudsjettet de heller. Nok om det. Saken er vel den at vi i forhold til økte utgifter til drift (eks lønnsutgifter), samt det faktum at teknologisk avansert materiell som kjøper inn i dag, er betydelig mer kostbart enn materiellet for noen tiår siden, opplever en realnedgang i forsvarsbudsjettet. Hvor kan vi kutte? Blir personellet nok en gang en salderingspost? Neppe. Kan Hæren bli mindre? Neppe. Må vi øve mindre? Må vi kutte minerydder-flåten? Kan vi klare oss med 30 hypermoderne F-35? Kan Orion erstattes med droner? Ja si det. Det er det opp til ekspertene å mene noe om, men noe drastisk må vi uansett gjøre, for «å få endene til å møtes» som det heter.

Som vedlegg til denne utgaven, har du fått BFOs forsikringsbrosjyre for 2015. Les denne og gjør deg kjent med BFOs forsikringsportefølje og dine forsikringer, som er den aller beste forsikringspakken i markedet. Du har også fått BFOs temahefte «Ny ordning for militært personell». Dette er en grundig orientering om den nye befalsordningen som skal innføres, og hva BFO mener om den. Les den, for den kan ha stor innvirkning for deg i din videre tjeneste i Forsvaret.

Så noen få ord om Samlerhusets kommersialisering og produksjon av mynter og plaketter av Krigsseiler-medaljen og Krigskorset med sverd. Dette er i et etisk grenseland, og Offisersbladet skal sterkt vurdere å ikke profilere slikt med reklameinnstikk i kommende utgaver. Har du meninger om dette, så send meg en mail på: offisersbladet@bfo.no

Jeg håper for øvrig at innholdet i denne utgave reflekterer noe av aktiviteten i Forsvaret i disse dager, samt noen av de utfordringer vi står overfor. Med dette i tillegg til de faste spaltene, samt noen sider av rent underholdende karakter, så håper jeg Offisersbladet kan interessere og underholde deg i en ledig stund.

Einar Holst Clausen

Redaktør Offisersbladet

OFFISERSBLADET

ORGAN FOR BEFALETS FELLESGRUPP

BFO:

Postboks 501 Sentrum, 0105 Oslo
Telefon 23 10 02 20
E-post: post@bfo.no
Internett: www.bfo.no

OFFISERSBLADETS TILSYNSKOMITÉ:

Ris og ros, og eventuelle tips om utgavene kan sendes til tilsynskomiteen@bfo.no

ANSVARLIG UTGIVER:

Jens Jahren, leder BFO

REDAKTØR:

Einar Holst Clausen

REDAKSJON OG ABONNEMENTSAVDELING:

Se adresse for BFO
E-post: Offisersbladet@bfo.no
Tlf. abonnementsavdeling: 23 10 02 43
E-post: mona.eriksen@bfo.no

Tilsluttet Yrkesorganisasjonenes
Sentralforbund-Stat

ANNONSEANSVARLIG:

2PUNKT AS V/KARIN SMEDSRUD
Mobil: 98 20 54 16 karin@2punkt.no

Signerte artikler representerer ikke nødvendigvis BFOs mening. Forfattere er selv ansvarlig for innholdet og de meninger som fremholdes. Usignert innhold er redaksjonelt.

GRAFISK PRODUKSJON:

Design: punkt&prikke punktprikke@me.com
Trykk: UnitedPress Poligrafija

BILDER: Hvis ikke annet er oppgitt, er bildene tatt av Forsvarets Mediesenter.

FORSIDE: Forsvarssjef Bruun-Hanssen i samtale med flaggkommandør Stensones under en øvelse i Nord. Foto: Forsvarets Mediesenter

REDAKSJONEN AVSLUTTET: 23. januar 2015

(Bekreftet opplag 2014: 10.200)

UTGIVELSESPLAN 2015:

NUMMER	MATR.FRIST	UTGIVELSE
2 mars	27.02	09.03
3 mai	24.04	14.05
4 juni	05.06	26.06
5 august	14.08	03.09
6 oktober	09.10	29.10
7 desember	20.11	10.12

Offisersbladet drives etter redaktørplakaten.

FØLG BFO PÅ:

[facebook.com/bfo.no](https://www.facebook.com/bfo.no)
twitter.com/bfo12
[instagram.com/bfo12](https://www.instagram.com/bfo12)

BMW

www.bilia.no

Ren kjøreglede

STORE FORDELER FOR DEG SOM SKAL TJENESTEGJØRE I UTLANDET.

BENYTT MULIGHETEN TIL Å FÅ EN FLOTT BMW TIL SPEIELT GUNSTIG PRIS FRA BILIA SKØYEN.

Benytt denne muligheten til å få en flott BMW til spesielt gunstig pris. Når du tjenestegjør ute kan du også bestille ny bil gjennom BMW Diplomatic Sales før du returnerer til Norge. Vi vil ordne med fortolling og registrering på norske skilter.

Kjøp ny BMW på diplomatbetingelser. Priser langt under ordinære taxfree-priser. For nærmere informasjon kontakt Bilia Skøyen, BMW Diplomatic Sales ved: **Per Erik Funderud, e-post pef@bilia.no, tlf 478 99 990.**

2-serie Active Tourer
Pris fra € 19.000,-

4-serie Gran Coupé
Pris fra € 24.800,-

X4
Pris fra € 30.300,-

X5
Pris fra € 37.900,-

X6
Pris fra € 44.500,-

BMW DIPLOMATIC SALES.
JOY KNOWS NO BORDER.

Bilpriser er inkl. frakt og leveringsomkostninger.
Forbruk blandet kjøring alle modeller: fra 0,41–1,04 l/mil. CO₂-utslipp: Fra 109–225 g/km. Vi tar forbehold om trykkfeil.

BMW EfficientDynamics
Mer kraft. Lavere utslipp. Mindre forbruk.

BMW GARANTI
5 ÅR 200.000 km

Ring oss på telefon 08555
Nå oss døgnet rundt via chat på bilia.
no eller facebook.com/bilianorge

Bilia Personbil as
Avd. Skøyen
Drammensveien 213
0281 OSLO

Bilia 08555

FASTE SAKER:

Redaktøren: «Kroner én, kroner to, kroner tre»	3
BFO leder:	24
Giv akt!	25
Hva skjer?	26
KAFO&BESO	36
Litt av hvert	38
Leserbrev	40
Kjekt å ha!	42
Litt av hvert	43
INTOPSKOKKEN	46
Filmanmeldelse: Kampen om tungtvannet	48
Tilbakeblikk	57
Internasjonale nyheter	58

ARTIKLER:

Panserbataljonen «Bitit fyrst!»	6
Modernisering av Leopard 2 stridsvogn og Stormpanservognen CV 9030	8
En offiser og en gentleman	10
Veien videre	14
Sessvoll – ny arena for fellesopptak	16
Er Sola flystasjon egentlig nedlagt?	18
For få norske offiserer søker toppstillinger i FN	20
Populær Facebook-gruppe for flyentusiaster!	35
Testpilot i Luftforsvaret og Spitfire-instruktør i England!	44
HV i kanonform!	50
YS Stat lederkonferanse 2014	52
Styrket norsk militært nærvær i Berlin	54

Panserbataljonen

«Bitit fyrst!»

Sersjant Surlien, grenader Ane Norås, grenader Christoffer Abelsen og grenader Troy Nilssen foran en av esk 2 sine Leopard 2A4 N.

Å være Hærens hovedkampsystem forplikter. De er tungt oppsatt med stridsvogner og stormpanservogner, men har lenge ønsket seg en modernisering av sitt materiell, mer midler til øving, samt en ytterligere profesjonalisering med større andel grenaderer.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Offisersbladet besøkte Panserbataljonen, minkens hjemsted, i Setermoen Garnison i slutten av 2014. Setermoen er gjenkjennbar, men har gått gjennom en kraftig fornyelse og modernisering det siste 10-året. Moderne kontorlokalteter, vedlikeholdshaller, spisemesse, velferdsbygg og kaserner, selv om noen av de gamle kasernene fortsatt er i bruk. Ved ankomst var eskadronene i full gang med vedlikehold og utdanning av ny kontingent soldater, og her ligger noe av utfordringen. For med dagens avanserte materiell, tar det omtrent 9 måneder før «dragonene» er utlært og fullt ut operative. Det vil si at to av tre tropper i eskadronene i bataljonen kun er 100 % operativ i de tre siste månedene, før soldatene dimmiteres. I dag er én tropp i hver eskadron fylt opp med grenaderer.

Ønsket om en større andel grenaderer/spesialister i bataljonen, skinner godt igjennom under samtalen med bataljonens og eskadronens ledelse. Panserbataljonen har i dag 88 grenaderer, men

ønsker å ha totalt 200 innen 2016. Dette vil i følge bataljonen sikre økt kompetansenivå, kontinuitet og stridsevne. Men grenaderene står ikke så lenge i tjeneste som ønsket, og dette er en stor utfordring. Offisersbladet hadde mange spørsmål til sjef Panserbataljonen, og her er hans svar;

HAR DU PR I DAG EN PERSONELL- OG MATERIELLOPPSETTING SOM ER TILFREDSSTILLENDEN FOR Å OPPNÅ DE ØVINGSMÅL SOM ER SATT?

-Personell- og materielloppsettingen i Pbn er i all hovedsak tilfredsstillende. Det mangler dog enkeltkjøretøyer og noe materiell, samt personell for å skape balanse og helhet i bataljons-systemet. Dette gjelder både internt i Pbn og hos dedikerte samvirkeavdelinger fra andre brigadeavdelinger.

HÆREN ER PREGET AV EN STADIG TRANSGERE ØKONOMI. HAR DU MÅTTET REDUSERE ANTALL FELTØVELSER OG/ELLER SKYTEØVELSER FOR IKKE Å OVERSKRIDE DITT BUDSJETT?

-Det forekommer at vi har måttet omprioritere planlagt aktivitet for å møte pålagte oppgaver som må løses innen tildelte rammer, ja. Dette har en tendens til å gå utover utdanning og trening i avdelingsforband.

SAAB ØVINGS- SIMULERINGSSYSTEMER HAR VIST SEG Å VÆRE EN MEGET EFFEKTIV MÅTE Å ØVE PÅ. HAR DERE TILSTREKKELIG TILGANG PÅ SLIKE SYSTEMER? VIL YTTERLIGERE BRUK AV SLIKE SIMULERINGSSYSTEMER REPRESENTERE EN INNSPARING, OG FØRE TIL AT DERE KAN ØVE MER?

-Vi har tilgang til en del materiell for å drive instrumentert trening på Setermoen, og bruker dette meget aktivt i vår virksomhet. Samtidig bruker vi tilgjengelig simulormateriell på Rena, i Nederland og Sveits for stormpanser- og stridsvogns-mannskapene våre. Vi trenger etter min vurdering i fremtiden noe mer simulormateriell for å kunne trene effektiv mengdetrening og således oppnå økt operativ tilgjengelighet og evne. Sammen med trening i Kamptreningss-

I vedlikeholdshallen kan man på vinterstid også gjennomføre leksjoner i våpenlære.

Panserbataljonssjef oberstløytnant Odd Joran Nytrøen.

senteret på Rena og eventuelt i utlandet, vil dette gi innsparing i den forstand at vi i hvert fall kan trene mer for de samme pengene. Min vurdering er likevel at simulatorentrening ikke kan erstatte skarp trening fullt og helt. Selv med 1000 engasjementer i stridsvognsimulator er det noe annet når det er "skarpt i kammer", og dette må også trenes på.

DET KAN SE UT TIL AT FORSVARSDEPARTEMENTET NÅ KUTTER EN REKKE MATERIELLINVESTERINGS-PROSJEKTER I HÆREN. HVA KAN KONSEKVENSENE BLI PÅ SIKT, OM PANSERBATALJONEN IKKE FÅR DEN NØDVENDIGE OPPGRADERINGEN AV BLANT ANNET LEOPARD 2 OG CV 9030, SAMT STØTTEKAPASITETER SOM BERGE-PANSER, BROPANSER OG INGENIØRPANSER?

-Da vil helheten og synergieffekter mellom de taktiske samvirkeavdelingene forvitte og kampkraften får en negativ kurve. Stridsvogn er Hærens hovedkampsystem, det er derfor vanskelig å se for seg de tunge kampbataljonene uten denne kapasiteten. Historie og forskning viser

at stridsvogner har en avgjørende effekt på slagmarken. I kamp dreier mye seg om å vinne dueller, der er stridsvognen i særklasse på grunn av sin ildkraft, mobilitet og beskyttelse. Så kan man sikkert spørre seg om ikke fly og eksempelvis andre plattformer med avanserte ammunisjons typer kan fylle denne rollen like godt. Vel, det får industrien fortelle, vi konstaterer derimot hvert år gjennom trening og øving at værforhold ofte setter klare begrensninger på andre kapasiteter, og da ender vi fort opp med dueller på korte hold med stridsvogner, stormpanservogner og infanteri som det eneste alternativet.

DET ER KJENT AT PANSERBATALJONEN ØNSKER EN STØRRE ANDEL AV GRENADE-RER/SPECIALISTBEFAL. KAN DU BEGRUNNE DETTE ØNSKET? OG HVA ER EVENTUELT UTFORDRINGENE FOR Å FÅ TIL DETTE?

-Vi trenger flere vervede og spesialistbefal for å ha et høyere kompetansenivå i avdelingen kontinuerlig. Avansert materiell i kombinasjon med beredskapskrav,

reaksjonsevne og tilgjengelighet underbygger dette. Utfordringen ligger i det å rekruttere og beholde personell og kompetanse.

DET ER OGSÅ KJENT AT DAGENS GRENA-DERER AVSLUTTER SIN TJENESTE I FORSVARET TIDLIGERE ENN FORSVARET ØNSKER. HVA MENER DU KAN GJØRES FOR Å FÅ DE TIL Å VÆRE I TJENESTE LENGRE?

-Jeg tror det handler mye om å rekruttere de rette "fagfolkene", gi dem god og variert tjeneste som er godt betalt, tilby anstendige boforhold og ikke minst skape forutsigbarhet for den enkelte. Samtidig tror jeg vi må utnytte mulighetene som ligger i å rekruttere "lokalt" i et Nord-Norge perspektiv for vår del.

Moderniseringen av Leopard 2 stridsvogn og Stormpanservognen CV 9030

Ny og oppdatert CV 90 Sting som blant mange andre oppgaver også kan brukes til rydding i minefelt.

Ny standard CV 90 N Multivogn møter dagens krav. Ny elektronikk, mer pansring, fjernstyrt våpenstasjon, for å nevne noe.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

MER MODERNE OG RELEVANT LEOPARD 2

Våre 30 år gamle Leopard 2 skal igjen bli verdige til å bli kalt «Hærens knyttneve». Samtlige 38 Leopard 2A4 NO vogner skal nå oppgraderes/moderniseres, for som FLO sier, å bli en fleksibel og moderne stridsvogn som tilfører Hæren fleksibilitet i hele konfliktspekteret. De får digitalt styrt rette-system for retting av tårn og kanon. De tilføres nettverkskapasitet for intern og ekstern distribusjon av data, det samme som stormpanservognene, slik at de nå kan kommunisere enda bedre med hverandre i stridssituasjoner. Leoparden får også nye sikter for skytter og vognkommandør, samt et integrert aggregat for produksjon av driftsstrøm. Stridsvognen klargjøres også for en såkalt modulbasert mine- og ballistisk tilleggsbeskyttelse. Det jobbes dessuten også med anskaffelse av nye og forbedrede ammunisjonstyper.

Så skal også Ingeniørpanservogn, bergningspanservogn og bropanservogn, som i dag er på Leopard 1 chassi, over til Leopard 2 chassi. Alle disse vil få fjernstyrt våpenstasjon påmontert (Remote Weapon Station RWS). Utfordringen i dag, er eksempelvis at dagens leopard 1 bergningspanservogn, ikke klarer å dra opp en Leopard 2 som har kjørt seg fast. Leopard 2 moderniseringen skal etter planen starte i 2015 og være ferdig i 2021, det samme for bropanservognene og ingeniørpanservognene. Leveransen av nye Bergningspanservogner vil skje i perioden 2018-2020. Det er i dag som

kjent Panserbataljonen/Setermoen og Telemark bataljon/Rena (samt skoleavdelingen/Rena) som opererer Leopard 2.

MULTILØSNINGER FOR CV 9030

De 20 år gamle stormpanservognene har fått et sterkt utvidet bruksområde, når de nå ruller ut fra Hägglunds produksjonslokaler i Sverige. Hæren/Kampvognsprosjektet, har bestilt ombygging og modernisering av Hærens 104 vogner, i tillegg bestillingen av 40 nye vogner. Fordelingen blir slik; 74 stormpanservogner, 21 oppklaringsvogner, 16 stormingeniørvogner, 15 stridsledelsesvogner, 2 treningsvogner, og sist men ikke minst, 16 multivogner.

Multivognene er tårnløse, får montert på en 1,5 tonns lastekran, og blir som et kinderegge, for de kan med enkle håndgrep bygges om til enten bombekastervogn, sanitetsvogn, lastevogn eller vip-transport. Alle vognene får bedre pansring, fjernstyrt våpenstasjon på taket (12,7 mm), samt moderne elektronikk- og kommunikasjonssystemer. De fleste multivognene vil primært bli brukt som våpenbærer for 81 mm bombekaster, som til nå har vært transportert av BV 206 og M 113.

De første moderniserte CV 90 vognene blir levert i 2015, og leveringen planlegges fullført i løpet av en toårs periode. Prislappen for modernisering av alle vognene, samt innkjøp av nye, blir på 10 milliarder kroner. De moderniserte vognene, og de nye vognene, fordeles til Panserbataljonen på Setermoen og Telemark bataljon på Rena.

FAKTA

KAVALERIET I NORGE I MODERNE TID

Dragonregimentet og Panserskolen var oppsatt på Trandum leir under Hærens lette tropper. Fra 1948 ble restaurerte tyske stridsvogner tatt i bruk, men de ble etter hvert skiftet ut med lette amerikanske stridsvogner. Ved hærordningen i 1953-54 gikk dragonregimentet ut av Hæren og ble igjen organisert under Kavaleriet. Kavaleriets Skole- og Øvingsavdeling (KSØ) ble etablert på Trandum leir. Regimentet hadde da motoriserte oppklaringseskadroner med panserbiler og stridsvogns-eskadroner med lette stridsvogner. I 1964 fikk Kavaleriet middelstunge amerikanske M48 Patton stridsvogner, og i 1968 fikk de tyske Leopard 1, og ved årtusenskiftet 38 brukte Leopard 2 fra Nederland. Kavaleriet er både tungt og lett oppsatt. Den tunge opsjon består av de pansrede kampkjøretøyene Leopard 2 og stormpanservognen CV9030N. Disse har støtte av andre lette pansrede kjøretøy som M113, SISU XA-serien, samt spesialpanservogner som ingeniør- brolegger- og bergningsvogn, bygget på Leopard 1 chassiet. Fra 2015 vil våre Leopard 2 og CV 9030N-vogner gjennomgå en kraftig oppdatering og modernisering, for å møte nye krav i det nettverksbaserte forsvaret.

En offiser og en gentleman

Han gleder seg til pappaperm og han fikser hjemme, like gjerne som han spurter på ski opp til Galdhøpiggen. Jeg møtte BFO-leder Jens Jahren (39) i et pusterom mellom styreseminar og middag. Dagen etter skal han på hyttetur med familien.

Av: GURI CHARLOTTE WIGGEN

Han informerer vennlig per telefon at han må gå tur med hunden, hans trofaste tur- og jaktvenn pointeren Shaboo og skifte til middag *omtrent samtidig* som intervjuet skal foregå. Jens Jahren er på seminar på nye Larkollen hotell ved sjøkanten i Rygge-distriktet. Han mener selv han ikke er forberedt til noe intervju denne vinterkvelden i medio januar, men går raskt med på at medlemmene i organisasjonen fortjener å få vite litt om hvem han er og hva han står for.

Jens Jahren ble valgt til ny leder i BFO i mai 2014 og synes selv det er positivt å være i BFO om dagen. BFO samler ansatte i Forsvaret og stiller krav til Forsvaret og tilfører balanse mellom arbeidstakere og arbeidsgivere. Det utgjør en forskjell for medlemmer, sier Jahren.

-Det er viktigere å jobbe for medlemmene enn om medlemmene. Vi må klare å se forbi forskjeller og ta de kulturelle ulikhetene som ligger der, for å forene befall som yrkesgruppe i et profesjonsforbund. Det er mye mer som forener oss enn det som skiller oss. Jahres tydelige «statement» avslører hans hjertesak. Han hevder han er oppriktig glad i mennesker omkring seg. Han presiserer at organisasjonen setter fokus på både samarbeid og uavhengighet. Han vil satse på å styrke BFO inn i framtiden.

Så hvem er egentlig Jahren og hvorfor fikk han lederstillingen i BFO?

Vi spør hans tidligere kollega og venn, Oberstløytnant ved Hærens våpenskole Stig Laursen, som har vært sammen med Jens Jahren om litt av hvert. De gikk sammen på krigsskolen i (1997- 99) var i Telemarkbataljonen i Rena i 2002, i Irak i 2003 (i 7 måneder) -på humanitært oppdrag- vel å merke. Jahren som Liason-offiser, Laursen rekonoserings- og dykker-offiser. Der ble de jobbene i Bassra, som norske representanter hos britene som var der for å bygge opp broer.

-Jens bodde i ett av Saddam Husseins palasser. Jobben hans var å holde oss innafor mandatet gitt av britene. Vi støttet britene. Vi hadde båter der nede, var unge og

oppfinnsomme. En dag tok vi en bære som man frakter syke på, og hekta den bak en gummibåt. Slik at det ble et brett, nesten som vannski. Jeg kjørte båt og han lå bak, ha-ha, ha! Da sjefen så dette måtte Jens og jeg opp til den britiske sjefen. Fordi vi var norske gikk det greit... noe måtte vi finne på, hahaha. Til tider ble det mye stillesitting der nede.

Laursen vil få fram at Jahren ikke bare en den perfekte frontfiguren, han har også glimt i øyet og er leken.

-Jens er uredde og ikke bare seriøs. Han er heller ikke redd for å si hva han mener. Han er direkte men rettferdig. Han vil genuint hjelpe andre. Jeg tenker hans lederstilling i dag har mye å gjøre med hans væremåte. Jens er utadvendt og åpent, tillitsvekkende og engasjert. Han kommer lett i kontakt med andre. Han diskuterer gjerne tekniske ting og våpenbruk med soldaten, som han diskuterer politikk med politikerne. Han evner å gå inn i alle roller. Han kan også være elegant. Han var på flere ball i nordiske land i sin tid som kadett, der vi fikk «utdelt» lokale borddamer. Jens fremsto alltid som en gentleman, han tok ut stolen og fikk sendt damene trygt hjem. Jeg kjenner Jens som omtenk-som, snill, men bestemt og hjelpsom.

Jens Jahren betyr selv han aldri hadde noen ambisjon om å bli leder i BFO.

-Jeg har vært tillitsvalgt veldig lenge og synes det er moro. Jeg ble bare dratt inn i det. Det startet da jeg gikk på krigsskolen og ble valgt inn i kadettstyret. Etter det ble jeg lokalt tillitsvalgt og fikk etter hvert gleden av å være med å skrive i organisasjonsutvalget for BFO. Jeg stilte så til valg for hovedstyret og fant det veldig givende å jobbe sammen med en dyktig ledelse i BFO. Jeg fikk seks fine, krevende og spennende år som nestleder. Jeg tenkte aldri å starte med dette på heltid. Inntil tidligere leder i BFO spurte om jeg ville. I den andre perioden som nestleder måtte jeg gå litt i meg selv før jeg stilte som lederkandidat. Og jeg ble valgt. Jeg synes dette er bra for min egen del, men innrømmer gjerne at jeg tar vervet med både ydmykhet og usikkerhet. Samtidig har jeg veldig tro på BFO som organisasjon og tro på at jeg kan gjøre en god jobb.

Hvilke personlige egenskaper vil du fremheve hos deg selv?

-Jeg er veldig engasjert og oppriktig glad i mennesker og jeg liker å kunne gjøre en forskjell. Helt personlig er jeg ofte usikker og ikke den som er kjempeglad i sosiale settinger. Jeg er nok litt reservert. Men samtidig trygg på egen adferd og hvem jeg er. Og jeg er stolt over å være offiser. Det er jeg fra hjertet. Jeg er stolt over den bakgrunnen jeg har og hva den har gitt meg av utdanning og erfaring. Samtidig er jeg opptatt av at jobben ikke skal være alt i livet mitt. Jeg er også stolt over den lille familien; min samboer (hun er også offiser journ.anm), min lille datter og min fuglehund. Jeg gleder meg til å være hjemme i pappapermisjon, selv om med det jeg sier nå, risikerer å bli ledd av. Det blir fra mars til juli. Den tiden får jeg aldri igjen, men jobben er der. Jahren smiler fornøyd og litt skøyeraktig og fortsetter bare for å understreke: - Jeg synes det er gøy å fikse, snekre og få det fint i hjemmet vårt. Det å holde på med planter, hekk og plen i hagen rundt huset er kjempemoro.

Hvilke verdier verdsetter du hos dine medarbeidere?

-Ærgjerrighet og ønsket om å gjøre en god jobb. Og at mine medarbeidere står i problemene, også over tid med godt humør. Jeg er dessuten imponert over de som tar verv i tillegg til en travel hverdag. Vi skal løfte frem lokale tillitsvalgte, vise den jobben de gjør både for medlemmer, arbeidsgivere og Forsvaret.

NY BEFALSORDNING

Hvilke utfordringer har organisasjonen?

-Kongressen har bestemt at vi skal utvikle organisasjonen og vi må bli tydeligere på å konkretisere og synliggjøre det vi gjør på en bedre måte. Vi må vise oss som den uavhengige og gode organisasjonen vi er og at vi er konstruktive i vårt samvirke med Forsvaret. Vi må dessuten jobbe bedre med å knytte de forskjellige organisasjonsleddene sammen. Vi har fått til mye i løpet av et halvt år og vi er inne i en god driv. De store utfordringene blir på personellområdet i 2015-2016. Det blir en om-

Den trofaste tur og jaktvenn, Pointeren Shaboo.

Jens på vei opp til Galdhøpiggen-rennet.

fattende endring i hele befalsstrukturen. Vi får en ny befalsordning. BFO har ønsket en modernisering. Det blir en helt ny modell. Vi må endre forvaltning og kultur og det vil treffe oss veldig. Det blir et to-befal-system. Her er det muligheter og fallgruver. Det er krav til en ny modell (OR) Other Ranks. Befalsordningen er vår yrkesgruppes kontrakt med Stortinget. Det er det langsiktige perspektivet vi er opptatt av og det er derfor befalsordningen er viktig for oss. I det ligger OR som er et Nato-tilpasset befalskorps. Proffe soldater kommer til å få en helt annen status, noe som er gledelig. De er ikke medlemmer hos oss.

Forsvarsstrukturen er preget av en stram økonomi og BFO er en viktig aktør. Tidligere ledere i BFO har gjort en kjempeinnsats, men det er vanskelig og krevende å gjøre grep for å komme i balanse. Vi opplever et meget stramt budsjett og det preger i større grad veldig mange beslutninger. Vi opplever underbudsjettering i forhold til det ambisjonsnivået som er lagt. Vi mener vi må komme til en bedre balanse mellom ambisjonsnivået og ressursene. Vi jobber hardt med å belyse hva som er de grunnleggende utfordringene. Jeg fikk brev i dag av Forsvarsministeren -om dette temaet. De ser på oss som en god bidragsyter i denne debatten om Forsvarets utvikling. Vi får skryt fordi vi er aktive, faglige og ryddige. Vi er nødt til å foreta ned-

legginger av baser og gjøre endringer i selve strukturen i Forsvaret. Vår rolle blir viktig med tanke på hvordan sortere dette på beste måte og være faglig støtte for våre medlemmer og arbeidsgivere.

EN ORGANISASJON, ETT YRKE

-Befalets Fellesorganisasjons visjon er ett yrke og én organisasjon. Vår visjon i 2012 lyktes ikke, vi ville samle alt befall under samme paraply. Vi nådde ikke det målet da, men BFO fastholder sin ambisjon om å få det til på sikt. Akkurat nå går det bra, men det blir det stadig sterkere press på befall som yrkesgruppe og på våre arbeidsvilkår. Om vi går sammen kan det gi en stor effekt for våre medlemmer. Jeg mener det er viktig at vi bruker tid på å jobbe for våre medlemmer. Det har vært konflikt mellom organisasjonene, spesielt med tanke på arbeidstidsbestemmelser. Jeg er stolt over at BFO signerte en avtale som gir oss nye muligheter, ikke minst at avtalen ble signert med arbeidsgiver—på forhandlingsbordet.

Ikke alle har samme oppfatning om hva som er viktig og hvordan ting skal gjøres til ansattes og befalets beste. Jahren og kolleger møter også motstand og direkte angrep.

- BFO har blitt beskyldt for å svikte befalet av kollegaer som er organiserte i andre forbund. Men det finnes faktisk flere muligheter til å komme fram til gode

løsninger. Det er direkte trist når man får beskyldninger om svik og når retorikken mellom to organisasjoner utvikler seg til en sånn type kamp. Min holdning er at vi må bruke ærlige og redelige virkemidler i kampen om medlemmene. Nå ser vi en konkurranse som er usunn, spesielt med tanke på retorikk som blir brukt overfor yngre medlemmer.

Hva annet gjør deg trist?

-Jeg liker veldig dårlig å bli lurt, eller at folk er uredlige. Det gjør meg først og fremst oppgitt. Jeg er opptatt av at mennesker skal jobbe for fellesskap. Da synes jeg ikke noe om de som fremmer seg selv på bekostning av andre. Det er egenskaper jeg liker dårlig. Han utdyper ikke om hva eller om hvem han sikter til, så vi lar det bli med det. Jahren finner balansen mellom høye krav, mye ansvar og et godt liv, blant annet ved å holde seg i fysisk form.

- Jeg er svært glad i å holde meg i bevegelse. Jeg går på jakt og tur med min fuglehund, Shaboo. Og jeg går mye på ski. Jens Jahren klarer nesten ikke å holde seg i ro i godstolen i hotellets bibliotek lenger, han bøyer seg ned og stryker ut buksene nedover leggene og legger de til over skoene flere ganger, snur og vender seg i stolen. Nå føler han at hunden må ut på tur og at han selv snart må få middag i ro og mak med sin lille familie og kollegaer. Det er en ny dag i morgen.

Utenlandsbeordring?

Bilia leverer etter behov når du ønsker Volvo på eksport

Volvo International Customers Sales

er en internasjonal salgsorganisasjon som selger biler til diplomater og militære som er på flyttefot. Prisene er meget gunstige, da bilene leveres rett fra fabrikk i Göteborg. Vi har også mulighet til å levere biler i de fleste hovedsteder i Europa og USA. Bilene kan spesialtilpasses til de markeder de skal brukes/sluttbrukes.

Bilia Økern: Økernveien 115, Oslo.

Magnus Bjørseth Diplomat Sales Manager.

Phone: + 47 415 68 318. E-mail: magnus.bjorseth@bilia.no

**Alt som gjelder Volvo.
Og litt til.**

Ring oss på telefon 08555
Nå oss døgnet rundt via chat på bilia.no
eller facebook.com/bilianorge

Oslo/Akershus: Follo, Fornebu, Jessheim, Lillestrøm, Økern
Buskerud: Drammen, Gol, Hønefoss
Hedmark/Oppland: Gjøvik, Hamar, Kongsvinger, Lillehammer

Veien videre

I 2014 gjenoppdaget vi dessverre at militær maktanvendelse, også i Europa, ikke var utgått på dato. Tvert imot ble slik maktanvendelse igjen dagsaktuell, ikke bare en tidløs teoretisk mulighet.

TEKST ROBERT MOOD

NØDVENDIG ORDEN I EGET HUS

krever satsing og nytenking både i Norge og i NATO. Nå som historieløse forestillinger om at freden hadde senket seg i Europa, og at Russland ikke lenger var en annet sted er gjort til skamme, er det på tide å utfordre en kommunikasjons- og forvaltningspreget forsvarsplanlegging som har skapt kritiske operative svakheter.

Kommunikasjonspreget fordi det har blitt viktigere å kunne hevde byråkratisk mål-oppnåelse enn å levere troverdige kapasiteter for krise og krig. Forvaltningspreget fordi vi har organisert oss for fredsdrift med større vekt på korrekte regnskap

enn troverdig operativ evne. Kritiske svakheter fordi det har gitt oss så svak bemanning, reduserte reservedelsbeholdninger og reduserte lagre av blant annet ammunisjon, at utholdenheten er liten.

EVNEN TIL Å GJENNOMFØRE OPERASJONER HJEMME OG UTE

samtidig er svak, og evnen til å planlegge og motta forsterkninger er svekket. Store deler av strukturen trenger også uker og måneder på å bli klar til å løse sine oppdrag. Svakheter som er lett synlige for en potensiell aggressor, og som enkelt kan utnyttes til hans fordel. NATO har konkludert med at landene hver for seg må ivareta overvåking og suverenitetshevdelse; de må kunne forsvare seg på

egen hånd minst inntil utrykningsstyrker kommer på plass; de må bidra med avdelinger til disse felles utrykningsstyrkene; de må ta i mot og legge til rette for forsterkninger; de må ha logistikk til alle oppgavene og de må kunne forsvare seg mot angrep i det digitale rom. Summen av oppgaver øker, men den største utfordringen er nok at de vil måtte løses samtidig.

NATOs operative toppsjef (SACEUR) anbefaler *Tilstedeværelse*, evne til *Rask respons* og *Kommando og kontroll* og som tre gjensidig avhengige pilarer i en konseptuell endring. I kombinasjon med *Øving og trening* samt integrert *Planarbeid* skal konseptet avskrekke en aggressor og legge til rette for effektiv

Generalløytnant Robert Mood
Foto: Forsvarets Mediesenter

krisehåndtering dersom avskrekkingen feiler. Et overbevisende konsept som har fått full tilslutning fra NATOs regjerings-sjefer - på papiret.

Norge på sin side er et rikt land som bruker mye på Forsvaret i forhold til antall innbyggere, men med budsjetter som kommer i et langt mer nøkternt lys hvis vi tar sjø- og landterritoriets størrelse, ressursene i havet eller ansvaret for energiforsyningen til Europa inn i regnestykket. Veien videre for oss må dermed handle om å ta større ansvar for egen sikkerhet og bidra mer sammen med andre, samtidig - på kort varsel. Internasjonalt bør vi utvikle forpliktende samarbeid med land som Nederland, Tyskland, Danmark og England samt de nordiske land om både felles avdelinger, logistikk, øvingsfelt og baser. Nasjonalt bør operativitet komme foran forvaltning ved at vi starter med fly, fartøyer og avdelinger, for så å spørre hvilke hovedkvarter, staber og støtteavdelinger vi er nødt til å ha for at disse skal kunne gjøre jobben sin. Vi bør spørre oss hvilke utdanning Forsvaret er helt nødt til å ha selv, resten kan komme fra det sivile skolesystem. I stedet for å tviholde på Hæren og Heimevernet i dagens format bør vi vurdere å etablere et fremtidsrettet Landforsvar. Vi bør satse på avdelingene som kan være raskt klar til innsats på rett sted, og avvikle de som ikke kan. Fremtidsrettede kapasiteter innen nettverksbasert forsvar, som fregattene og de nye kampflyene samt cyberkapasiteter, bør være grunnlaget for både nasjonal og internasjonal utvikling fremfor det vi har med oss fra fortiden.

Mens vi venter på å se om regjerings-sjefene i NATO er villig til å betale regningen for å rette opp svakhetene og etablere nødvendige kapasiteter for å realisere det nye konseptet, kan det være interessant å se nærmere på vårt eget Landforsvar i lys av dette.

Tilstedeværelse, evne til *Rask respons* og *Kommando* og *Kontroll* i kombinasjon med *Øvingsvirksomhet* og *Planarbeid* blir altså hovedprinsippene for et troverdig Landforsvar hvis vi legger NATOs konseptuelle tenkning til grunn.

Den daglige *Tilstedeværelsen* ivaretas av Landheimevernet med sine lokale styrker. Styrkene må være trent, utrustet og tilgjengelig for å løse de mest krevende oppdrag på timers varsel i tett dialog

med politi og andre lokale beredskapsaktører.

De av Hærens reaksjonsstyrker som kan være på plass hvor som helst i Norge ila dager ivaretar *Responsen*. De som ikke kan være på plass ila dager bør avvikles så sant de ikke er basert tett på installasjoner som rettferdiggjør deres eksistens (som feks viktige flyplasser og havner). Dersom vi er villige til å investere i den mobilitet som kreves i form av øremerkede tunge transportfly og helikoptere vil tyngre avdelinger bli mer relevante. Et effektivt luftvern mot missiler, fly og helikoptere er selvsagt kritisk for våre egne operasjoner så vel som forberedelsene for å motta NATOs reaksjonsstyrker.

For at *Tilstedeværelse* og *Respons* skal kunne levere effekt - raskt og på rett sted - er imidlertid felles trening, *øvelser* og *planlegging* helt avgjørende. Hærens responsstyrker må altså øve og trene ofte og regelmessig i distriktene. Avdelings-sjefene fra distriktet og responsstyrkene, i inngrep med lokalt politi og alle relevante beredskapsaktører, må jobbe seg gjennom planene for mottak av større responsstyrker og håndteringen av uventet krise.

For at koblingen mellom *Tilstedeværelse* og *Respons* skal være effektiv og hurtig må responsstyrkene ha representanter permanent tilstede i distriktene som forbereder mottaket og bidrar i det lokale Planarbeidet. Representantene sammen med et mindre planelement utgjør også en viktig del av tilstedeværelsen som avskrekker.

Dette leder oss til det tredje elementet i et fremtidsrettet Landforsvarskonsept; *Kommando* og *Kontroll*. Med betydning langt ut over Landforsvarets rekke har

Norge erfart at enkel og enhetlig Kommando Og Kontroll med klar forståelse av roller og ansvar er avgjørende i krise. Ikke minst fordi krisen vil inneholde elementer av overraskelse som vi ikke har forutsett i planarbeidet. Dette sammen med forventet kompleksitet innebærer at Distriktssjefen må føre kommando over tilførte militære styrker, med unntak av de som eventuelt er stilt til disposisjon for Politimesteren, og han må være direkte underlagt fellesnivået (FOH).

Felles etterretning, overvåking og rekognosering er åpenbart en avgjørende forutsetning for å kunne vurdere og prioritere innsetting av våre meget begrensede responsstyrker. Dette konseptet staker ut kursen mot et fremtidsrettet landforsvar som en organisasjon under ledelse av Generalen som i dag har territorielt ansvar. Staber, hovedkvarter og skoler kan slås sammen, avdelinger uten livets rett kan avvikles og ressursene flyttes til den skarpe enden. Sammen med styrkede budsjetter i henhold til NATOs to prosents målsetting, vil dette gi oss et Landforsvar som kan håndtere det dagsaktuelle, men også i større grad det uventede. Mye kan og bør altså gjøres med nytenking. Når det er sagt kan både F-35 og fregattene med sine kapasiteter utgjøre sentrale elementer i et effektivt og fleksibelt nettverksbasert forsvarskonsept. Det må imidlertid også satses på Forsvaret ut over nye jagerfly, fregatter og ubåter for å gjøre det avskrekkende slik en potensiell motstander ser det.

Kriser og kriger er en del av vår virkelighet, som det var i det forrige århundret og vil bli i det neste. Nødvendig orden i eget hus fordrer satsing og nytenking, ikke minst ved å etablere et fremtidsrettet landforsvar.

Sessvoll

– ny arena for fellesopptak

Forsvarets fellesopptak til befalsutdanning har nå flyttet fra Kjevik/Evjemoen til Sessvollmoen. Først ut i nye omgivelser var FOS BS Vinter.

Skikkelig vinterforhold under det tøffe båreløpet. Foto: Lars-Andreas Irgens/BFO

Isbading er for mange en skrekkelig opplevelse. Foto: Lars-Andreas Irgens/BFO

Alle må gjennom en sjekk hos tannlegen.

Hang ups i bom er en test som mange frykter.

Lagfører for lagsoppgraget fra sitt følgebefal.

Et lag med solid egen-snekret pulk på vei til neste lagsoppgave ved Aurtjern.

TEKST OG FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Officersbladet og BFO var til stede og godt representert under det 14 dager lange vinter-opptaket til forsvarsgrenenes befalsutdanning og lærling-ordning. Det var innkalt totalt 705 kandidater, hvorav 530 spente ungdommer møtte på Sessvollmoen. Staben i FOS (Felles Opptak og Seleksjon) med oberstløytnant Stein Garang i spissen, i tillegg til omtrent 50 følgebefal, sto klar med et tett program med variert testing av potensielt nytt befall.

Den første uken gikk mer eller mindre med til kontroll hos lege og tannlege, skriftlige prøver, fysiske tester og et intervju der kandidaten møtte en opptaksoffiser. Det er mye logistikk og mye som skal koordineres når over 500 håpefulle kandidater skal forlegges, bespises, orienteres, få ut materiell, intervjues, ledes mellom de forskjellige teststasjonene, og alle resultater nøye skal loggføres. Men kandidatene virket motiverte og fornøyde, og FOS-ledelsen møtte ingen utfordringer som ikke kunne løses på strak arm. Med andre ord, slik det skal være.

I helgen før andre opptaks-uke fikk kandidatene føle litt på hektisk tjeneste til langt på natt uten mat, før selve felt-ukens startet. Det ble en tøff uke i felt, med mye snøvær og fysiske prøvelser. Telt, proviant/feltrasjoner og annet materiell, fraktet lagene med seg i skogen på selv-snekret slede. Sledene så for øvrig meget solide ut (et godt lagarbeid). Den mest sjokkerte opplevelsen for de fleste, var nok den innlagte isbadingen! Her var det mange sjokkerte fjes å se, og mye skriking i iskaldt vann i råken i Aurtjern. Lagsoppgaver som etablering av bivuakk, lage bål med kvister fra skogen, bære-løp, passering av hinder med litt for få stokker, var andre lagsoppgaver der kandidatene fikk prøvd sine lederegenskaper. I forhold til de som aldri har hatt på seg en feltuniform før, så hadde nok de av kandidatene med gjennomført førstegangstjeneste, en viss fordel i snøværet i øvingsområdet på Sessvoll.

Sjefen for FOS, Stein Garang ga i samtale med Officersbladet uttrykk for at han var meget fornøyd med gjennomføringen av dette første fellesopptaket på Sessvollmoen. Vi har forberedt oss godt, og koordinering og samarbeid med ledelsen og garnisonsforvaltningen på Sessvollmoen har vært meget god. Vi har gjort oss en rekke erfaringer under dette første opptaket, som vi tar med oss når sommerens fellesopptak skal planlegges, sa Garang.

Så langt Officersbladet kunne se, i tillegg til de tilbakemeldinger BFO fanget opp, gikk alt på skinner disse 14 snørike dagene i januar. Til sommeren er det fellesopptak og seleksjon med tre ganger så mange kandidater som skal gjennomføres.

BFO har hatt sine tillitsvalgte til stede under FOS BS på Sessvollmoen, utelukkende for å observere gjennomføringen. BFO har også representanter i opptaksrådet, når det endelige uttaket skal gjøres etter gjennomført FOS. BFOs telt utenfor spisemessa, med informasjonsmateriell, vaffelsteiking og samtaler med medlemmer, var for øvrig like populært som tidligere.

Er Sola flystasjon egentlig

Mange tror det - for som operativ flystasjon ble den nedlagt i 2009. Men etter et besøk på Sola i desember, sitter Offisersbladet igjen med et helt annet inntrykk!

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

VIKTIG BASE PÅ SØRVEST-LANDET

Sola flystasjon, som nå litt pussig heter 139 luftving Bardufoss avdeling Sola, fungerer i dag som en base med ansvar for flymottak/bakkestøtte og Co-located Operating Bases (COB) som forestår amerikansk forhåndslagring. Personellet på flystasjonen, med egen Wing-ops (1 ansvarlig offiser og 8 vpl på vaksyklus), tar seg av over 100 landinger av egne og utenlandske transport- og jagerfly i løpet av et år. Det være seg transport av personell og/eller materiell i forbindelse med NATO-øvelser i regi av NAOC/Bodø eller Joint Warfare Center på Jättå, eller kanskje en engelsk «skarpladet» Eurofighter på QRA-opdrag, som trenger mer fuel. Jeg velger fortsatt å kalle flystasjonen, Sola flystasjon.

For her finner vi også Forsvarets Drone-tjeneste, redningstjenestens SeaKing helikoptere på 330 skvadron, samt flere enheter i Forsvarets Logistikk Organisasjon (FLO) Base Rogaland Agder og Cyber Forsvaret. Offisersbladet fikk også se de NATO-finansierte fuel-anleggene, samt hangaren der amerikanerne har for-

håndslagret materiell for mottak og drift av flyaktivitet.

ØKT AKTIVITET

I årene fremover ser det ikke ut til å bli mindre aktivitet på Sola flystasjon. For når det nye redningshelikopteret AW-101 «Merlin» skal erstatte våre tilårskomne, men bemerkelsesverdige godt vedlikeholdte SeaKing helikoptere, vil det i utfasingsperioden også bli opprettet en trenings-ving for AW-101, i tillegg til helikoptrene i daglig operativ redningstjeneste. Med andre ord en betydelig økning av militær helikopter-aktivitet på Sola flystasjon. Og med økt terrorberedskap mot viktige installasjoner som for eksempel våre oljeinstallasjoner, samt økt Russisk aktivitet i luftrommet fra Nord til Syd, er behovet for en reservebase på Sør-Vestlandet større enn på lenge.

HVA ER GALT PÅ SOLA FLYSTASJON I DAG?

Offisersbladet besøkte Sola flystasjon og snakket med flere av de ansatte, som også er BFO-tillitsvalgte på stasjonen. Etter hvert kommer det frem en rekke kritikkverdige forhold.

Avdelingssjef 139 luftving avdeling

Sola, major Bjørn Vikås, er mangeårig BFO-tillitsvalgt, og sitter i dag også i BFOs hovedstyre. Vikås har vært og er kritisk til selve nedleggingsprosessen. Han hadde ønsket seg en ryddig prosess med en grundig konsekvens-utredning i forkant. Fra 1. januar 2015 overføres Lokal Koordinerende Myndighet funksjonen på basen fra hans stilling til sjefen på Madla blir koordinerende myndighet på Sola. Stillingen som sikkerhetsoffiser på Sola har vært tom (vakant) siden september 2013. Under Offisersbladets besøk i desember, kunne Vikås fortelle at han nå fungerte som avdelingssjef, fungerende sikkerhetsoffiser, materiell-offiser, lokal personelloffiser, økonomi-ansvarlig og leder av Lokalt AMU Sola flystasjon. Nå vil 139 Luftving også legge ned stasjonens LAMU.

MANGLENDE KOMMUNIKASJON OG ELENDEG VEDLIKEHOLD

Sjef Dronetjenesten, og BFOs tillitsvalgte på Sola, kapteinløytnant Rolf Lund, er på sin side frustrert over manglende kommunikasjon mellom Sola og 139 Luftving i prosessen. Vi føler oss litt frosset ut og mobbet, sier Lund. Vår personell- og

Amerikansk beredskapsmateriell for drift av flybase, står lagret i haller på Sola.

nedlagt?

Asfalt og betong-dekket på flyparkeringsområdene raser snart sammen.

Takse og parkeringsområder for fly har ikke vært vedlikeholdt på mange år.

materiellmessige daglige oppfølging, skjer fra Bardufoss, som er like langt unna som Paris. Vi skal fortsatt drive tjenesten på her på Sola flystasjon, men opplever reduserte tildelinger, mangel på kommunikasjon og oppfølging fra Bardufoss, og ikke minst en total mangel på vedlikehold av EBA-anlegg på flystasjonen. Forsvarsbygg behandler oss som om stasjonen skulle vært stengt for mange år siden! Et manglende EBA-vedlikehold kan Offisersbladet absolutt bekrefte. Bygningsmassen bærer preg av forfall. Asfalt og betong på taxebaner/flyparkeringsområder har store hull og sprekker. Flyshelterene er ikke vedlikeholdt, og noen av dem har Forsvarsbygg sørget for at det bare er skallet igjen av. Det er allerede nå helt på grensen til om egne eller allierte fly kan tas imot her.

Sola flystasjon har også ett av Forsvarets største og mest moderne fuel-anlegg, som normalt skulle vært etterfylt via fuel-anlegget på Sandnes. Men ledningene derfra til Sola ble ikke vedlikeholdt og er lagt ned. Fuel til de enorme tankene på Sola, kjøres derfor i dag i tankbiler fra Rygge! En tidkrevende, sårbar og kostnadsdrivende ordning.

BEREDSKAPS- OG SIKKERHETSMESSIGE UTFORDRINGER

Fenrik Daniel Bjerkli Kvåle som også er

Kapteinløytnant Rolf Lund i samtale med avd.sjef 139 luftving Sola, major Bjørn Vikås.

Fenrik Daniel Bjerkli Kvåle.

varatillitsvalgt i BFO Sola, er i dag leder av Wing-ops på Sola, som nå også planlegges nedlagt. Kvåle synes dette er merkelig i forhold til totalberedskapen på sørvest-landet. Vi er eneste flybasen i regionen med samband på høyeste graderingsnivå, og når det gjelder bakkeservice og mottak av militære fly, så har ikke Avinor kapasitet til å overta denne trafikken på samme måte som vi gjør i dag. Dessuten vil det kunne oppstå utfordringer i forhold til sikkerhet, beredskap og klareringer, hvis sivilt personell skal «serve» militære fly med skarpe våpen og mulig topphemmelig systemer.

INNSPARING ELLER IKKE?

Om alt militært personell som ikke er direkte knyttet til 330, FLO eller Cyberforsvaret ble flyttet fra Sola, ville Luftforsvaret i følge Offisersbladets kilder kanskje spare ca. fem til seks millioner kroner i året. Men flere av personellets oppgaver måtte nødvendigvis overtas av Avinor på sivil side. Det vil si tjenester som Luftforsvaret eventuelt må kjøpe. Går vinningen opp i spinningen her? Ryktene går også om at Avinor har lyst på, og behov for hele området på militær side, og i bytte, gjerne bygger ny hangar til redningstjenesten på sivil side av flyplassen. En slik ordning ville imidlertid utløst omlokalisering av lagrene til

Kapteinløytnant Rolf Lund.

amerikanerne, FLO og Cyber Forsvaret, i tillegg til en rasering av de beredskapsmessig viktige fly-shelterene på militær side.

Alt i alt har det i lang tid vært, og fortsatt er mye uavklart for personellet på Sola flystasjon. Det har vært og er en meget utfordrende arbeidssituasjon for oss, sier avdelingssjef 139 luftving avdeling Sola, major Bjørn Vikås til Offisersbladet.

FAKTA

Stavanger Flyveplass/Sola ble åpnet av Kong Haakon VII i 1937. Fra 1939 har det vært både sivil og militær flyaktivitet her. Tyskerne overtok og bygde ut flyplassen (1940-45), som en viktig base for tyske fly som overvåket og patruljerte Nordsjøen og farvannet nær norskekysten. I 1973 ble Sola base for redningshelikoptre. Sola hadde status som hovedflystasjon frem til 1993. Besluttet nedlagt i 2009. Militært personell på Sola i 2014: Totalt ca. 100 befal/sivile og 25 vernepliktige.

For få norske offiserer søk

Oberst Per Rønning har siden 2011 vært Militærrådgiver ved den norske FN-delegasjonen i New York. En utfordrende stilling som krever hårfin diplomatisk balansegang mellom det byråkratiske FN-systemet, Utenriksdepartementet, Forsvarsdepartementet og Forsvarsstaben.

TEKST OG FOTO EINAR HOLST CLAUSEN

Oberst Per Rønning har fått med seg Stabsskole I, Fransk Stabsskole, NATO Defence College i sekken. Og i årene før FN-stillingen, var han NCC i Afghanistan 2004, Chief Capability development Division I Joint Warfare Centre, Stavanger 2005 – 2009, Deputy SSR Coordinator I MONUSCO, DR Kongo 2009 – 2010, og prosjektoffiser I FST/O Forsvarsplan Norge 2010 – 2011. En utdanning og tjenesteerfaring som kommer godt med i hektiske og utfordrende dager i FN-delegasjonen.

I forbindelse med Offisersbladets reportasje om Sjøkrigsskole-kadettene seilas til USA med seilskuta Statsraad Lehmkuhl, og besøk ved FN New York i november 2014 (utgave 7/2014), ble det også god anledning til samtaler med Per Rønning, om hans erfaringer i stillingen som Militærrådgiver ved den norske FN-delegasjonen i New York. Her er oberstens svar på noen spørsmål fra Offisersbladet;

HVA ER DIN HOVEDOPPGAVE, OG HVORDAN SAMARBEIDER DU MED DE NORSKE FN-AMBASSADØRENE?

-Ansvar for fredsbevarende operasjoner i alle fora i FN i New York for Norge for utarbeidelse av policy i fredsbevarende operasjoner, oppfølging av sikkerhet for norsk militært personell ute i FN misjonene, vurdere mulige nye militære styrkebidrag fra Norge og gi FD best mulig beslutningsgrunnlag, ivareta rotasjoner av norsk personell mot FN, ivareta krav om refusjoner, MOU arbeid og vurdere mulige samarbeidsprosjekter med FN og andre medlemsland. Jeg har en formell linje mot FD og en mot den norske FN ambassadøren, samt rapporteringslinje til FD og UD. Jeg har åpen tilgang til den norske FN ambassadøren i de saker jeg trenger å informere de, samt spille de god innenfor mitt ansvarsområde. Mine nærmeste samarbeidspartnere er Militærrådgivere fra andre medlemsland og sekretariatet i DPKO (Department of Peacekeeping Operations) i FN.

HVA ER FORSKJELLEN PÅ JOBB HJEMME OG JOBB I FN-DELEGASJONEN I NEW YORK?

-Alt er politisk i FN, og en må tilpasse en

er toppstillinger i FN

Oberst Per Rønning på sitt kontor i New York, under hans orientering til Offisersbladet.

militær tilnærming til en mer diplomatisk omgang og tone. Det kan til tider være krevende og en smule frustrerende. Konsensus-prinsippet med 193 medlemsland er en krevende øvelse og det kan til tider være en prøve på tålmodigheten. Hverdagen styres av møtevirksomheten i FN, omgang med internasjonale kolleger samt behovet for å jobbe ut fra kontoret mot sekretariatet for innhenting av informasjon. Dagene blir fort lange på grunn av møtестrukturen og behovet for å skrive innrapporteringer som skal være tidsriktige til bruk i FD og UD spesielt. Det er spesielt givende å være en førstelinje her i New York for utarbeidelse av policy og nye styrkebidrag. Årlige besøk til feltmisjonene for innhenting av kunnskap hvordan de fungerer på bakken gir meg et godt grunnlag for utarbeidelse av policy, og er en forutsetning for å ha kvalifiserte syn og meninger. Jeg har stor glede av et tett og godt samarbeid med mine internasjonale kolleger, og det er en forutsetning for innhenting av informasjon. Spesielt interessante er afrikanske kolleger som gjerne har et annet syn på situasjonen, samt likesinnede vestlige land som EU, USA, Australia, New Zealand, Canada som tenker i like baner.

STÅR LØNN I FORHOLD TIL DE HØYE BO- OG LEVEKOSTNADENE I NEW YORK?

-Vilkårene er gode og jeg har ingenting å

klage på. Bokostnadene på Manhattan er høye, men det er viktig med bosted ikke alt for langt fra kontoret og FN på grunn av lange arbeidsdager, stor sosial omgang i delegasjonene rundt FN bygget, og ofte deltakelse i Sikkerhetsrådet i helger og under høytider.

HVA HAR VÆRT DEN STØRSTE UTFORDRINGEN FOR DEG I DENNE JOBBEN?

-Det politiske spillet mellom grupperinger og sammenslutninger er både spennende og det tar noe tid å lese. Dette er bakgrunnen for posisjoner i forhandlinger. Samtidig er det til tider frustrerende å bruke lang tid på å bli enige om relativt enkle saker. Det er ofte politiske blokkeringer som forhindrer mer effektive fredsbevarende operasjoner, samt skepsis fra land til å innføre f.eks. moderne teknologi som kan øke sikkerhet for FN personell og gjøre misjonene bedre i stand til å oppfylle mandatene. Det er lett å bli utålmodig, men vi prøver hver dag å gjøre FN bedre og mer effektivt.

HVILKEN KOMPETANSE GIR DENNE STILLINGEN, OG ER DEN ET PLUSS FOR VIDERE KARRIERE?

-Arbeid i et multinasjonalt miljø, betydelig grad av forhandlingstaktikk, dyp innsikt i de politiske prosessene i verdens største arena for utøvelse av

utenrikspolitikk, betydelig innsikt i norsk policy for fredsbevarende operasjoner og ikke minst bred kompetanse innenfor FN's fredsbevarende operasjoner. Forsvaret har mistet betydelig kompetanse på FN operasjoner siden 90 tallet. Post ISAF åpnet for en viss økning av fokus mot FN, og det er et sterkt behov for å øke kompetansen hjemme for FN operasjoner. De er blitt langt mer krevende og nye misjoner som i Mali og Den Sentralafrikanske Republik, har asymmetriske trusler som vi kjenner igjen fra Afghanistan og Somalia. Midtøsten har vist en stadig forverring for snart 4 år siden, og situasjonen på Golan er mer labil enn på lang tid. Operasjoner i NATO og FN er høyst forskjellige, og det krever innsikt om kultur i FN, MOU arbeid, informasjon og forståelse om innsatsområdene osv.

Før min egen del er dette min siste jobb i Forsvaret, men stillingen kan ha stor betydning for sivile stillinger senere enten i FN systemet eller i andre organisasjoner. Jeg er nok en av flere som mener at Forsvaret må lage en kompetanseplan for utnyttelse av det personalet som er ute i denne og andre stillinger internasjonalt. Det er investert mye i oss som er ute, konkurransen er hard om jobbene, men jeg ser ingen bevisst plan om gjenbruk eller utnyttelse av kompetansen ved retur til Norge.

Oberst Rønning orienterer kadettene fra Sjøkrigsskolen i en av salene i FN-bygget.

HVA ER DINE ERFARINGER MED «TRAINEE- STILLINGEN» SOM KRIGSSKOLE-KADETTER HAR MULIGHETEN TIL Å SØKE PÅ?

-Dette er en fantastisk ordning, der Hærens Krigsskole velvillig har sendt 6 kadetter til nå i en 3 måneders periode til Militærrådgiveren ved FN delegasjonen. Dette gir en unik mulighet for en ung offiser til å lære FN systemet og gi FN kompetanse tidlig i en karriere til senere bruk. Det er ingen andre land som har tilsvarende ordning, og flere av mine kolleger er svært misunnelig. Sverige har forsøkt å kopiere ordningen ved å tilføre en yngre offiser til deres Militærrådgiver, men ingen kadett. Kadetten er på lik linje som alle andre ved FN delegasjonen og får selvstendige oppgaver, etter en kort og bratt læringskurve. Samtidig er de fullt integrert blant mine internasjonale kolleger på langt høyere gradsjikt og representerer Norge på en flott måte. Jeg har hatt gleden av å ha 4 flotte og særdeles dyktige kadetter i min periode og jeg får en ny i januar 2015. Jeg er meget takknemlig for at Krigsskolen finner stor verdi i ordningen, og det er mitt håp at den innsikten kadetten opparbeider seg skal komme til nytte senere i karrieren.

VIL DU ANBEFALE OFFISERER PÅ DITT GRADSNIVÅ Å SØKE DENNE STILLINGEN, OG HVORFOR?

-Ja absolutt. Dette er en fantastisk jobb med uante muligheter for påvirkning mot

FN, integrert deltakelse i utarbeidelse av policy både i FD og UD, multinasjonalt arbeid og mine beste venner er kolleger fra alle kanter av verden. Det er meget lærerikt og den gir en mulighet til å besøke FN's misjoner. I tillegg må det sies at New York er en fantastisk by å bo i.

HAR DU NOEN TANKER RUNDT REKRUTTERING TIL OFFISERS-STILLINGER I FN?

-Vi har de siste årene jobbet hardt for å oppnå gode stillinger i feltmisjonene, som det er hard kamp om. Både i UNMISS (Sør – Sudan), MINUSMA (Mali) og UNTSO (Midtøsten) har vi meget gode operative stillinger. Ikke minst har Generalmajor Kristin Lund fått stillingen som FN's første styrkesjef i misjonen på Kypros (UNFICYP) fra august 2014.

Flere av dem er meget krevende og gir en svært god kompetanse vi ikke kan tilby hjemme eller andre steder internasjonalt. Vi roterer med UK på stillingen som Stabssjef i UNMISS, etter min vurdering den meste operativt krevende stabstillingen Norge har i internasjonale operasjoner. I tillegg er Norge helt i spissen sammen med Nederland for opprettelsen av den første ISR (Intelligence, Surveillance, Reconnaissance) avdelingen i FN's historie, den såkalte ASIFU (All Sources Information Unit) i misjonen i Mali.

Samtidig er de nevnte misjonene mer krevende enn noen gang før, derfor bør kravet til de vi sender ut være tilsvarende høye. Jeg savner at det gis uttelling

hjemme for å ta stillinger i FN, som kan være vel så krevende som mange av stillingene vi kjenner fra PRT i ISAF. Her er det etter min mening en systemfeil, og det må til en endring i policy. Det er ønskelig at vi sender ut stabsoffiserer, observatører og Liaison offiserer med høy kvalitet, det er i seg selv en «Enabler-kapasitet». Det må sies at det er blitt noe bedre, men for å rekruttere de beste må det gis uttelling og kreditt hjemme. Det som skal til er at sjefs nivået med generalinspektørene i spissen høyt og tydelig annonserer dette for sine offiserer.

Det er også ønskelig å produsere nye sjefer til FN på høyere nivå, som generalene Robert Mood og Kristin Lund, til tunge og sentrale sjefsstillinger. For å få til det må yngre offiserer på primært majors grad styres ut til FN misjoner for opplæring og kompetanse heving. Det er klare krav fra FN om tidligere FN erfaring for sjefsstillingene. Norge har et godt rykte og rennommé i FN innenfor fredsbevarende operasjoner, det må vi ta vare på og sørge for å fremme flere kandidater til tunge stillinger i fremtiden. Dessverre ser det ut til at det blir tilfeldig og ikke som et resultat av en valgt strategi.

Offisersbladet takker oberst Per Rønning for meget gode orienteringer, samt god tilrettelegging og oppfølging under oppholdet i New York. I neste utgave kan du lese mer om oberstløytnant Håvard Johansens jobb i FN-bygget New York.

Bergans

OF NORWAY

Bergans of Norway har vært med på å sette standarden for verdens mest avanserte tur- og forsvarsutrustning siden 1908.

www.bergans.no

Nytt år – nye muligheter

Et nytt år med nye muligheter. 2015 blir utvilsomt et innholdsrikt, spennende og krevende år for Forsvaret. Framfor oss står innføringen av ny personell og befalsordning, utarbeidelse og avlevering av det Fagmilitære rådet, en hverdag preget av et meget stramt budsjett og ikke minst oppdrag som skal løses hjemme og ute. Til det siste har Forsvaret som organisasjon og de som jobber i Forsvaret de siste årene vist at oppdrag utføres på en særdeles god måte med meget god kvalitet, det vil skje i 2015 også, samtidig med de overnevnte oppdragene og endringene.

Som vanlig starter året med taler i Oslo Militære Samfund fra personer som har stor påvirkning og innsikt i Forsvarets framtid. Først ute var leder i Utenriks og Forsvarskomiteen Anniken Huitfeldt. Mange kloke ord hvor hun i sin avslutning peker på det grunnleggende premiss på hvorfor vi har et Forsvar, vår forsikring. Deretter fulgte Forsvarsjefen opp med sitt status foredrag. Et tydelig budskap som ikke er til å misforstå. Det leveres kvalitet hver dag hjemme og ute, vi har kompetente mennesker i hele organisasjonen og det er usikre tider rundt oss. Samtidig tar FSJ virkelig på alvor Forsvarsministeren sitt budskap om åpenhet og realisme. Uten å pakke det inn tegner han et tydelig bilde av en meget krevende økonomisk situasjon hvor det må gjøres tøffe prioriteringer, for lav utholdenhet og en situasjon der løpende oppdrag går på bekostning av trening og øving. Vårt håp er at politikerne lytter til det som faktisk sies. For budskapet er ikke nytt, tematikken om et effektiviseringskrav som blir vanskeligere og vanskeligere og nå bør ikke overraske, og et Forsvar som er i ferd med å krympe og bli for lite må bekymre.

BFO har gjennom flere år framført det samme budskapet med et godt håp om at dette skal synke inn og at det tas nødvendige grep. Jeg vil berømme FSJ for sitt budskap og det at han som etatsjef våger å gi et åpent og realistisk bilde av situasjonen. Dette må følges opp i hele organisasjonen. Vi skal ta vårt ansvar og gi våre synspunkter til politisk ledelse og hele det politiske miljø. Vårt utgangspunkt er tydeliggjort i vårt temahefte om den økonomiske situasjonen og utviklingen.

Minst like viktig for BFO er å være klar på behovet for å gå langt nok i å få på plass en ny personell og befalsordning som bærer inn i framtiden. I de framlagte anbefalingene er det mye godt, men jeg mener en ikke våger å ta de nødvendige skrittene. Et eksempel er å tviholde på en ikke funksjonell aldersgrense. Her tas ikke erfaringene fra de siste 10 årene på alvor, det er meget beklagelig. Vi vil følge opp dette med et eget hefte som tar for seg utviklingen av Befalsordningen, nødvendigheten av en robust ordning og våre prinsipielle standpunkt. I tillegg vil vi, som del av vårt arbeid med å få innspill og stille best mulig rustet til å fremme gode moment til høringen på Stortinget, gjennomføre flere temadager rundt på de største basene. Møt opp og si din mening.

I tillegg til de overordnede temaene over er vi nå på full vei inn i reforhandling av ATF avtalen. Endelig har vi en avtale som vi kan utvikle. Det er allerede satt av godt med midler fra lokallønn for å gjøre ATF bedre og vi har mange innspill som viser at det er behov for utvikling. Samtidig får vi også mange tilbakemeldinger på at mye virker og at på mange områder gir den nye avtalen god uttelling.

Avslutningsvis ønsker jeg å sette fokus på en viktig sak for alle arbeidstakere. Vi har den siste tiden tatt del i en større markering mot de endringene Regjeringen har foreslått i Arbeidsmiljøloven. Her har nesten en samlet fagforening stått bak. For det første med bakgrunn i endringene som er foreslått og som vil bidra til å forrykke makt balansen mellom arbeidstaker og arbeidsgiver. For det andre er dette et uttrykk for den misnøye vi opplever når det gjelder å bli tatt med som en reell part og være en del av prosessen før beslutning. Gjennom forslagene knyttet til utvidet bruk av midlertidighet og større fleksibilitet i form av lange dager og økt overtid settes arbeidstakeren i en vanskeligere situasjon ovenfor den profesjonelle part. Et stadig tøffere arbeidsliv kan bli enda tøffere for den enkelte. Den edle tanken ved å lempe på reglene om midlertidighet er å få flere inn i arbeidslivet, gjøre det lettere å teste ut og åpne opp for de unge på en mer fleksibel måte. Dette er gode tanker, men det må også følges opp med noen konsekvenser for de som bryter intensjonen og utnytter mulighetene. Slike tilfeller vil komme, og i Forsvaret ser vi at bruken av midlertidighet stadig øker på tross av en langsiktig målsetting om å redusere dette. Vår forventning er at forslagene som er lagt fram blir balansert ut med tiltak som fyller oppunder målsettingen om at hovedregelen i norsk arbeidsliv er fast tilsetting. Eksempelvis kan dette gjøres enkelt med å senke grenser for antall år en kan jobbe midlertidig fra fire til to år. En «prøvetid» på to år bør holde.

Jens Jahren
Leder BFO

Din nye ansettelsespolise!

«Ordning for militært ansatte» er vår nye kontrakt med Stortinget.

I forrige nummer skrev leder BFO om Befalsordningen og dens betydning for alt militært personell som yrkesgruppe. Ordningen er vår kontrakt med det norske folk- hjemlet gjennom Stortinget. Nå er denne kontrakten i ferd med å bli modernisert og «reforhandlet».

Det har gått tre år siden 200 ansatte i Forsvaret ble intervjuet for å avdekke styrker og svakheter ved Forsvarets HR-systemer og personellforvaltning. Dette arbeidet ga mange funn som krevde endringer på mye. Nå skal Stortinget beslutte løsningene på mange av de svakhetene som da ble avdekket.

Sammen med dette nummeret av Offisersbladet har du fått to hefter. De er ulike, men allikevel representerer de noe av det samme. Der det ene heftet omhandler dine personlige forsikringer, beskriver temaheftet «Fra Befalsordning til Ny militær ordning», hvilke vilkår du har i arbeidsforholdet ditt. For på samme måte som du kan få endrede vilkår på reiseforsikringen, så er du nå i ferd med å få nye vilkår i tilsettingsforholdet, disponeringen, utdannings- og avansementsmulighetene. BFO mener at det siste er mye viktigere enn det første, og vi oppfordrer derfor alle å lese de anbefalte vilkårene som er omtalt i temaheftet, på lik linje med det du gjør når du vurderer forsikringene på huset eller bilen din.

BFO har lenge ment at dagens Befalsordning har gått ut på dato. Dette ble underbygd av undersøkelser i 2011. Det er derfor vi har vært positive til det arbeidet som Forsvarsdepartementet startet høsten 2011 og som nå er i ferd med å bli slutført gjennom en Sttingsproposisjon. Dette var på høy tid, da (BO95) mistet sin relevans for mange år siden. Og vi er enige i mye av det som er anbefalt!

Vi applauderer for en felles ordning hvor profesjonstanken nå gjøres tydeligere og innbefatter dagens vervede, befal og offiserer. Alle er en naturlig og viktig del av profesjonsfelleskapet, hvor holdninger og verdier samt lojaliteten er delt blant alle. Alle er like viktige i det fremtidige innsatsforsvaret. Det var også på høy tid at vi nå får økt forutsigbarhet i ansettelsesforholdet for dagens vervede. Tilpasningen med «OR» og «OF» er også et steg i riktig retning – selv om det vil kreve en ny måte å tenke på, handle på og omgås på - det siste er nok det enkleste i vårt norske samfunn. Vi synes også at det er bra at man velger å ha en historisk forankring gjennom den nye ordningens hovedelementer. Avansements-, disponerings- og utdanningsordning er kjente begrep gjennom flere tidligere befalsordninger.

Utdanning er et viktig element for alle kategoriene, og det er positivt at man nå setter enda større makt bak kravet om tilpasset utdanningstilbud for både OR og OF. Det er spesielt OR-kategorien, som i dag ikke har et utdanningstilbud som gir mening. For fremtiden må det være like gode muligheter for livslang læring for disse, som det er i dag for yrkesoffiserer. Er det da slik at alt er bra? Nei. Det er derfor du må være på vakt, passe på og være nysgjerrig!

Av Jon Vestli

Kompetanseutvikler

Strandman-saken!

Twisten gjaldt hvorvidt en mannlig brigader ble rettsstridig forbigått ved utnevnelsen av sjefsstilling til Forsvarets skolesenter. Det følger av dommen at Høyesteretts flertall ikke fulgte de anerkjente prinsippene for vektlegging og vurdering av begivenhetsnære bevis. Artikkelen drøfter spørsmålet om Høyesterett derved har kommet i skade for å avsi en uriktig dom.

Høyesterett avsa 29. april 2014 dom i en spesiell likestillingssak i Forsvaret. Dommen behandlet en viktig og prinsipiell problemstilling. Saken gjaldt spørsmålet om Staten brøt likestillingsloven og med urette hadde forbigått en påstått bedre kvalifisert mannlig brigader ved utnevnelse til en sjefsstilling ved Forsvarets skolesenter. Stillingen var definert på generalmajors/kontreadmirals nivå. Staten v/ Forsvarsdepartementet vant saken.

Det hele startet høsten 2007 da lederstillingen ved Forsvarets skolesenter ble utlyst. Elleve søkere meldte seg – ni menn og to kvinner. Den som ble utnevnt, var daværende flaggkommandør Louise Dedichen. En annen av søkerne var brigader i Luftforsvaret Øyvind Strandman.

Under saksforberedelsen var Forsvarsstaben av den oppfatning at samtlige søkere var kvalifisert, men ut fra en samlet vurdering av tjenesteerfaring (herunder vektlagt operativ aktivitet),

formell utdanning og ledererfaring anså man tre av mennene som best kvalifisert. Av disse var brigader Strandman innstilt som nr. 1. Ved vurderingen la Forsvarsstaben særlig vekt på bredden i hans tjenesteerfaring, bl.a. operativ erfaring, lang erfaring som leder på alle nivåer og høyt utdanningsnivå. Samtlige tre innstilte hadde betydelig operativ erfaring. Staben vektla også at fellesoperasjoner var et viktig emne i skolens undervisning. Forsvarsstaben hadde utarbeidet kravene for stillingen definert ut fra Forsvarets behov.

Forsvarsdepartementets fagavdeling fravek innstillingen og pekte i stedet på en av de ikke innstilte søkerne – nemlig en av de to kvinnelige søkere, flaggkommandør Dedichen – og foreslo at hun burde utnevnes. Dette til tross for at Dedichen av Forsvarsstaben var vurdert som den av samtlige søkere som hadde svakest tjenesteerfaring for stillingen.

I innstillingen pekte fagavdelingen på at hun allerede hadde fungert i skolesjefsstillingen og ble anbefalt av sin nærmeste sjef. Den politiske ledelse i departementet fulgte opp fagavdelingens innstilling. Kongen i statsråd utnevnte flaggkommandør Dedichen til kontreadmiral og ga henne stillingen i februar 2008.

En tydelig «skjønnhetsfeil» i departementets forberedende arbeid før saken ble fremmet i statsråd, fremgår i en påtegning fra daværende departementsråd. Departementsråden skriver at flaggkommandør Dedichen etter hans oppfatning ikke var best kvalifisert, men at det kunne være positivt for Forsvaret at en kvinne ble utnevnt. Han kunne derfor under tvil støtte anbefalingen og la vekt på de klare politiske føringer som var gitt om kvinnelige ledere i Forsvaret. Uttalelsen ga tydelige føringer på at kjønn (dvs. at vedkommende som ble utnevnt var kvinne) var tillagt vekt som både en kvali-

fikasjon og som et avgjørende moment for utnevnelsen.

Da utnevnelsen forelå fra statsråd, klaget brigader Strandman saken inn for Likestillings- og diskrimineringsombudet uten å få medhold. Brigader Strandman klaget videre til Likestillings- og diskrimineringsnemnda, som avgjorde saken i hans favør. Da Staten ikke ville bøye seg for nemndas avgjørelse, anla Strandman sak med påstand om brudd på den daværende likestillingsloven § 4, jfr. § 3 og § 3a.

Etter å ha tapt saken i Oslo tingrett, fikk Strandman fullt medhold i Borgarting lagmannsrett, som i enstemmig dom av 7. mai 2013 ga ham rett på alle punkter og tilkjente ham økonomisk erstatning. Det er å bemerke at saken på vanlig måte i lagmannsretten ble opplyst med full bevisførsel med avhør av en rekke personer i departementet og de militære fagstaber. Vitnene måtte forklare seg muntlig, under ansvar og med anledning for dommerne til oppfølgingsspørsmål. Det er verdt å merke seg dette all den stund Høyesterett ikke hørte denne bevisførselen selv. Som normalt er, var bevisførselen i Høyesterett ikke umiddelbar – det ble ikke en gang foretatt bevisopptak, men avgitt skriftlige erklæringer fra de berørte vitner, bl.a. i departementet. Disse erklæringer er etter det opplyste utarbeidet få måneder før saken kom opp i Høyesterett, dvs. november 2013 – januar 2014. M.a.o. om lag 6 år etter at saken opprinnelig vandret gjennom staber og departement frem til Kongen i statsråd. Disse erklæringer er neppe påvirket av Statens nederlag i lagmannsretten og bør vurderes i dette lys.

I Høyesterett endte det som sagt med seier for Staten. Førstvoterende slo innledningsvis fast at domstolen har adgang til å prøve arbeidsgivers skjønn fullt ut, men at det rettslig sett begrenser seg til å prøve om ansettelsesmyndighetens fastsettelse av kvalifikasjonskrav og vektningen av kravene er saklig og forsvarlig gjennomført. Deretter bekrefter Høyesterett at Staten, etter deres oppfatning, har utøvd et slikt saklig og forsvarlig skjønn i denne saken. Når det gjaldt den konkrete vurderingen av Dedichen i forhold til saksøker Strandman, viste førstvoterende til at kvalifikasjonsvurderingen er

skjønnsmessig og skal knyttes til kvalifikasjonskravene for den spesielle stillingen og ikke skal være en vurdering av hvem som er best kvalifisert generelt. Her viste Høyesterett til sin egen avgjørelse i Rt. 2012 side 424, hvor en mannlig sosionom ikke fikk medhold i at han var aldersdiskriminert ved en ansettelsesprosess, fordi man ut fra arbeidsgivers behovsvurdering av den samlede kompetanse i arbeidsstokken la vekt på kompetansen til en annen søker. Alderen hadde derfor ikke vært det avgjørende kriterium.

I alt 4 dommere mente at det var saklig og forsvarlig av departementet å vurdere Dedichen som best kvalifisert, og at Staten ved utnevningen derved ikke hadde valgt hovedsakelig på grunnlag av kjønn. En viktig del av vurderingen var basert på det noe diffuse begrep «personlig egnethet».

Det fremgår av dommen at det flertallet i stor grad bygger på, er de skriftlige erklæringer fra departementets fagavdeling, samt fra ekspedisjonssjefen og tidligere statsråd Strøm-Erichsen. Dette fremgår av dommens avsnitt 80–82.

Saken har imidlertid en meget interessant og skarpt utformet dissens fra dommer Jens Edvin Skoghøy.

Normalt er dissensdommer interessante fordi man nettopp i disse sakene nøye finjusterer en grense i viktige rettsspørsmål. Således kan dissensdommer både ha større kildeverdi og være mer interessante enn andre avgjørelser, nettopp pga. presisjonsnivået.

I denne saken forholder det seg ikke slik, fordi dissensen avdekker en uenighet hvor et flertall fremtrer med en begrunnelse som til tider synes selvmotsigende, og som indikerer at mindretallets votum kan ha langt mer fornuftige grunner for seg. Den kritisk alvorlige svakhet ved flertallets avgjørelse er arten av de bevis flertallet tillegger avgjørende vekt, når man konkluderer med at Staten ikke diskriminerte brigader Strandman.

Stikkordet her er metode: Flertallet har tillagt de skriftlige erklæringer av vitner i departementet avgjørende vekt. Disse skriftlige erklæringer er utformet 6 år etter at utnevnelsen ble foretatt, og er i betydelig grad på kollisjonskurs med dokumenter som forelå fra tiden omkring

utnevnelsen: Forsvarsstabens notater og den begrunnelsen som følger direkte av departementets saksbehandling frem til statsråd.

Hva verre er: Når Høyesterett gjør dette, er det i konflikt med en tidligere av Høyesterett klart definert linje når det gjelder håndteringen av bevismessige spørsmål i situasjoner hvor bevisstoff er i innbyrdes konflikt: Læren om de «begivenhetsnære bevis.» Ut fra dette prinsipp burde dokumentasjonen fra det forberedende arbeid før avgjørelsen treffes i statsråd, ha størst vekt. I Skoghøys dissens viser han til sin egen bok *Tvisteløsning*, 2. utgave (2014), side 873. Her er referert en rekke avgjørelser som har behandlet spørsmålet på 1990-tallet. Minst 4 avgjørelser fra dette tiår inneholder avklarende rettssetninger om dette. Klarest kommer dette til uttrykk i en avgjørelse fra 1995 vedrørende advokatansvar, Rt. 1995 side 821. Her skriver førstvoterende (nåværende justitiarius Tore Schei) slik på side 828:

«Innledningsvis nevner jeg at det ved den bevisbedømmelsen som må foretas i saken er grunn til å legge særlig vekt på det som kan sluttes av avtalene og dokumentene ellers og partenes opptreden for så vidt. Dette gjelder perioden frem til bruddet i juli 1989. Etterfølgende dokumenter og forklaringer, ikke minst de omfattende forklaringer som er gitt i bevisopptakene, må ha generelt liten vekt. Det må regnes med som åpenbart at forklaringene, som er sterkt divergerende på sentrale punkter, i atskillig grad vil være påvirket av konflikten og de impliserte interesser i utfallet av saken.»

Avgjørelsen fra 1995 er av Høyesterett fulgt opp av 3 andre avgjørelser på 90-tallet, blant annet Rt. 1999 side 74 i en tvist om bergelønn. Her la retten avgjørende vekt på en samtidig kilde som loggboken for det havarerte fartøy, fremfor å bygge på senere forsøk på forklaringer – for ikke å si bortforklaringer.

I Dedichen/Strandman-dommen fremgår det av førstvoterendes votum at det er avvik mellom de primære og samtidige kildene rundt utnevningen – nemlig Forsvarsstabens beskrivelse av kravene for stillingen, innstillingen av søkerne og departementets forberedende arbeid og

fremlegget til utnevnelsen i statsråd på den ene side – og de senere erklæringer fra impliserte vitner i Forsvarsdepartementet på den annen side. Kontrasten mellom disse senere erklæringer og dokumentene fra det forberedende arbeidet er påfallende.

I stedet for å følge det etablerte prinsipp, som har en nokså innlysende begrunnelse i Scheis utforming i dommen fra 1995, velger altså Høyesteretts flertall å bygge primært på senere skriftlige erklæringer fra de involverte saksbehandlere i departementet, som har hatt 6 år på å synkronisere, finstemme og forsvare det arbeid man var med på flere år tilbake. Det er som sagt grunn til å tro at de vitner som forklarer seg ved skriftlige erklæringer på denne måten, neppe er upåvirket av den etterpåklokskap man har ervervet etter at Staten led et klart nederlag i lagmannsretten. Det oppstår da et særlig behov for å senere gjøre saksbehandlingen så god som mulig. Tilpasning av forklaringer er det adekvate uttrykk for å beskrive dette. Det er skuffende at Høyesterett er så lite på vakt overfor revidert historieskrivning og herunder gjør et avvik fra en etablert rettspraksis om bevisvurderinger. Dårlig hukommelse er en ytterligere faktor som kan svekke bevisverdien av skriftlige erklæringer utformet 6 år etter at tankearbeidet ble gjennomført.

Det er for eksempel et faktum at departementets vitne som er sitert i førstvoterendes votum (avsnitt 80 i dommen), i den senere skriftlige erklæring nedvurderer verdien av brigader Strandmans kompetanseprofil. Det var det overhodet ikke spor av i den opprinnelige innstillingen fra 2007/2008, hverken i den militære fagstabs vurdering eller i departementets vurdering. At Høyesterett hverken drøfter eller sågar bemerker noe om dette innholdsmessige avvik, er i seg selv egnet til å forundre. Ja, til og med en lett påviselig feil i vitneerklæringen – «begge har ledererfaringer fra høyere nivå (FD og FST) ...» er ukommentert av flertallet. Dette er nemlig påviselig feil. Dedichen hadde ikke slik ledererfaring fra FD og FST. Feilen er iøynefallende og lett identifiserbar bare ved å sammenligne rullebladene til de involverte. Rullebladene har fulgt saken helt siden Forsvarstabens innstilling og ble, etter det som er opplyst, også dokumentert for Høyesterett.

Det finnes også en annen påviselig feil i samme vitneerklæring. I Høyesteretts dom er vitnet fra departementet sitert på «Jeg la spesielt merke til E og F og var litt forundret over at disse ikke var vurdert av Forsvarsstaben, når de la så stor vekt på operativ erfaring», avsnitt 80 i

dommen. Dette er feil, fordi faktum er at begge disse søkerne var bredt omtalt i Forsvarstabens innstilling, og at det nettopp var disse to som var innstilt som henholdsvis nr. 3 og nr. 2 til stillingen. Deres operative og brede erfaring er nettopp holdt opp mot Strandman, men måtte vike for bredden i Strandmans samlede kompetanseprofil.

Det gir grunnlag for den mistanke at Høyesteretts flertall, når de vektlegger de senere erklæringer så sterkt, har valgt å gjøre dette fordi man ønsker seg et bestemt resultat og starter med dette i stedet for å arbeide med begrunnelsen etter gode fagprinsipper i tråd med Høyesteretts praksis på vurdering av bevis. En tidlig trukket konklusjon får følge av en begrunnelse som konstrueres etterpå. For å bruke et bilde: Man får en følelse av at her er blinken truffet ved at det er skutt først – blinken er så malt på etterpå – rundt kulehullet. Denne form for blinkskyting er selvfølgelig enestående treffsikker.

Det er synd at dommen blir stående som en rettskilde innen likestillingsjussen, når beslutningen om å la Staten vinne frem ikke ser ut til å bygge på alminnelig rettskildelære. Samtidig kan dette være med på å svekke tilliten til kvaliteten i embetsutnevninger. Ikke minst kan dommen oppfattes slik at den gir et større spillerom for en arbeidsgiver som Staten, hvor departementet står friere til å utøve skjønn ved ansettelser, enn tidligere. Da kan kvalifikasjonsprinsippet ved offentlige ansettelser og utnevninger også reelt være svekket.

Endelig er vi redd for at avgjørelsen kan bidra til å svekke respekten for Høyesterett selv, og ikke minst skape inntrykk av statsvennlighet. Det er synd. Det siste drøye tiår har Høyesterett, med justitiarius Tore Schei i spissen, hatt betydelig vilje og evne til å tale «Staten midt imot» i viktige prinsippsspørsmål. Ikke minst gjelder dette plenumsavgjørelsen vedrørende rederibeskatning. I tillegg til denne plenumsavgjørelsen har vi hatt avgjørelser både i tomtefestespørsmål og på andre saksfelt som vitner om en Høyesterett som er svært opptatt av forutsigbarhet, rettssikkerhet og klar hjemmelsforankring i avgjørelser hvor Statens interesser er involvert. Av hensyn til både borgere og rettssikkerheten i Norge har dette fremstått som viktige og nødvendige avgjørelser. Skoghøys dissens fremstår i dette bildet som dommens lyspunkt, i konsekvensorientering og klar kildeforankring. Mindretallet forholder seg konsekvent og lojalt til prinsippet om den særlige verdi av begivenhetsnære dokumenter.

Flertallet gir et inntrykk av statsvenn-

lighet og en politisk korrekthet i likestillingsspørsmål som primært skal tilgodese det ene kjønn, nemlig kvinner. I dommen er tidligere forsvarssjef Diesen sitert på at han mente utnevnelsen av Dedichen var å gjøre henne en «bjørnetjeneste», formentlig fordi hun da forbigikk en klart bedre kvalifisert mannlig søker. Spørsmålet er nå om Høyesterett med denne avgjørelse gjør likestilling for kvinner en ny «bjørnetjeneste». Diskusjonene om statsvennlige dommere i Høyesterett kan også blusse opp på ny etter den avgjørelsen. Det gjenstår å se om denne avgjørelsen vil fremstå som et unntak.

Flertallets avgjørelse er skjemma av en tolkningsmessig velvillighet overfor de mer avslørende formuleringer som røper hvordan departementet og statsråden i sin tid egentlig tenkte da man utnevnte kontreadmiral Dedichen. Slike samtidige uttrykk for hva som egentlig var den reelle begrunnelsen, er fortolket vekk med stor imøtekommenhet. At en privat arbeidsgiver skulle bli møtt med en slik tolkningsmessig servilitet, er knapt nok tenkbart. Førstvoterende forklarer dette som uheldige formuleringer som ikke kan tillegges vekt, hverken i den ene eller annen retning. Og endelig: Hvordan flertallet overser realiteten i departementsrådens egenhendige påtegning, er ubegripelig. I stedet trekkes det uholdbare antitetiske slutninger av å kombinere påtegning og departementets forberedende innstilling i en søkt tolkning som er lite overbevisende.

Dommen er et sjeldent tydelig eksempel på at rettens mer eller mindre tilfeldige sammensetning har stor betydning for resultatet i den enkelte sak for Høyesterett. Etter vår oppfatning har sammensetningen hatt for stor betydning i et tilfelle som det foreliggende. Det er lett å se for seg et annet resultat med en annen sammensetning av dommerpanelet. Når saker passerer ankeutvalgets nåløye og berammes, er advokatene ofte svært spent på hvilke dommere som skal behandle saken. Da kan man stille spørsmålet: Burde det være slik?

Når dissenser utformes av Høyesterett, har de normalt en langt mer elskverdig utforming enn den dommer Skoghøy tyr til i sin dissens i denne dommen. Dissensen er nærmest krass i formen og inneholder endog utropstegn. Begge deler er uvanlig. Det reiser spørsmålet om denne skarpe form er nødvendig. Etter å ha overveiet spørsmålet har vi i denne saken opplevd det som betimelig.

Advokatene Kari Bergeius Andersen og Arvid R. Ødegård
I advokatfirmaet Storeng, Beck & Due Lund

HOVEDSTYREMØTE MED FREMTIDSFOKUS

Året 2015 er godt i gang. Hovedstyrets siste møte, desember 2014, ble viet organisasjonens virksomhet og fokus i 2015 og framover.

Gjennom et meget effektivt ledet møte ble det gjennomført flere beslutninger, gitt god og tidsriktig informasjon og – ikke minst; det var romslig med tid for tunge, strategiske diskusjoner om BFO i fremtiden. Dette var saker som berører våre medlemmer direkte og om hvordan BFO skal tilnærme seg de tunge prosessene som blir gjennomført i 2015, hvor Forsvarssjefens militærfaglige råd og politisk behandling av fremtidig personellordning står fram som viktige saker hvor BFO har et særlig fokus.

2015 vil være et viktig år for Forsvarets framtid. Designet av ny Befalsordning vil prege organisasjonen

og den enkelte. Dette sammen med det fagmilitære rådet vil legge premissene langt framover i tid. BFO er godt fornøyd med Forsvarssjefens tilnærming når det gjelder involvering og åpenhet knyttet til FMR prosessen, og vi ser fram til en videre tett dialog hvor hele organisasjonen kan komme med sine innspill og råd.

Når det gjelder ny Befalsordning er vi mer bekymret. Grunnlaget og tankegodset er bra, men det kan se ut som om at viljen til å gjøre de nødvendige endringene ikke er tilstede. Det er både skuffende og bekymringsfullt. BFO er for en

modernisert befalsordning, men vi vil stille krav til og bidra i utviklingen av innholdet. Vi må nå ta nødvendige grep som sikrer forutsigbarhet, mulighet for både en vertikal og horisontal karriere og videre satsning på å utvikle god fagmilitær kompetanse og utvikling av den militære profesjon. Det siste er helt avgjørende for å løse oppdraget og sørge for sikkerhet for nasjonene.

Hovedstyret vil ønske alle BFO'ere et fremgangsrikt godt år!

Tekst og foto: Jon Vestli
Kompetanseutvikler BFO

OFFISERSBLADET

Befalets Fellesorganisasjon

Marinejegerne og KNM Fridtjof Nansen på oppdrag.

BFO-SKOLENS KURSTILBUD FØRSTE HALVÅR 2015

BFO-skolen tar sats inn i et år hvor vi ser mange endringer i form av tunge og prinsipielt viktige prosjekt for deg og meg; vil det bli viktig med tillitsvalgte som har riktig kompetanse og selvtillit til å bruke den.

BFO-skolen er ett av flere verktøy som BFO vil bruke for å skape påvirkning og sikre medlemmenes rettigheter. Tilbudet er til for alle våre medlemmer – arbeidsgiver, tillitsvalgt, interessert eller bare nysgjerrig.

Kurstilbudene vil bli offentliggjort på <http://www.bfo.no/BFO-skolen>.

Det første kurset vil gå i uke 8. Temaet er «**Lover og avtaler – del to**» og omhandler de mest sentrale og overordnede lover som regulerer forholdet arbeidstaker – ansatt, samt elementer fra de interne bestemmelser for Forsvaret. Når du leser dette, vil det være kort tid igjen til påmeldingsfrist, så sjekk ut...

Dersom du har spørsmål, ønsker eller forslag, ta kontakt med vår kompetanseutvikler Jon Vestli på jon.vestli@bfo.no

BFO GRUNNKURS I BODØ

Torsdag 4 desember ble det gjennomført et BFO grunnkurs for tillitsvalgte ved Reitan, 132 LV og 330 SKV. En motivert og offensiv gruppe av erfarne offiserer med verv som ATVer møtte på nye Scandic Havet hotell i Bodø for å få litt faglig påfyll fra BFOs tillitsvalgte Hans Petter Myrseth og Bjørn Anthonsen.

I løpet av en halv dag fikk deltagerne en grundig innføring i Befalens Fellesorganisasjon, BFOs prinsipp og handlingsprogram, BFO skolen, hvordan skape og drifte lokallforeninger, hva menes med medbestemmelse og styringsrett, gode tips om det å være tillitsvalgt og relevante lover og avtaler (ATF, Hovedtariffavtalen, hovedavtalen, Forsvarets Personelhåndbok, kompensasjonsavtalen, arbeidsmiljøloven og Hovedavtalen). Kurset var lagt opp med en kombinasjon av faglig informasjon gitt av HTV FOH Hans Petter Myrseth og praktisk erfaring fra daglig tillitsmannsarbeid fra vara HTV FOH Bjørn Anthonsen.

De tillitsvalgte var godt fornøyd med innretningen på kurset, og uttalte at slikt faglig påfyll gir mer trygghet og motivasjon for å engasjere seg i tillitsvalgt-rollen. De ulike temaene skapte også en god plattform for spørsmål og diskusjon. Kurset ble avsluttet med en god julelunsj på Scandic havet sin nye flotte restaurant.

Tekst & Foto: Hans Petter Myrseth BFOs HTV FOH

BFO ADVENTSKALENDER PÅ REITAN

I desember måned gjennomførte BFO lokalforening Reitan, med leder Bjørn Anthonsen i spissen, adventskalender med daglig trekning for sine medlemmer. 24 spennende store konvolutter har vært utstyrt med diverse godsaker som er tildelt de heldige vinnerne. I fire av konvoluttene har det ligget en litt mer spesiell premie. Disse fire premiene har vært trukket som en hoveddel etter hver adventsuke. Hovedpremien ble tildelt den bilde og sporty adjutanten til sjef FOH, Trudi Skjelde. Hun kunne med et stort smil motta et Beats Studio headset fra lokalforeningsleder Bjørn Anthonsen. De andre vinnerne var også strålende fornøyd med sine premier. Ett godt tiltak som har bidratt til god stemning inne i fjellanlegget på Reitan. Nye vinnere kommer i desember 2015.

Tekst: Hans Petter Myrseth OTV Midt-Norge Bodø
Foto: FOH Kommunikasjonsavdeling

BFO ADVENTSKALENDER I BODØ

I desember måned gjennomførte BFO lokalforening Bodø adventskalender med trekning for sine medlemmer.

Mange flotte gaver har blitt tildelt medlemmene. En av hovedpremiene ble tildelt den erfarne F-16 flygeren major Vegard Bøthun. Han kunne med stor tilfredshet motta et Beats Studio headset fra lokalforeningsleder Johan Marius Olsen. De andre vinnerne var også strålende fornøyd med sine premier. Ett godt tiltak som har bidratt til god stemning i lokalforeningen. Nye vinnere kommer i desember 2015.

Tekst: Hans Petter Myrseth OTV Midt-Norge Bodø
Bilde: Jan Ketil Schøyen

KONTAKTINFO BFO

FUNKSJON	NAVN	OMRÅDE	MOBIL	KONTOR	E-POST
Leder	Jens B Jahren		930 05 202		jens.jahren@bfo.no
Nestleder	Rune Rudberg		934 20 377		rune.rudberg@bfo.no
Forhandlingsleder	Tom Skyrud	Medbest	437 87 648		tom.skyrud@bfo.no
Forhandlingsleder	Ragnar Dahl	Medbest	934 98 520		ragnar.dahl@bfo.no
Forhandlingsleder	Grethe Bergersen	Medbest	452 49 410		grethe.bergersen@bfo.no
Forhandlingsleder	Hroar Sanna	Medbest	916 55 727		hroar.sanna@bfo.no
Forhandlingsleder	Even Mølmsaug	Tariff	990 94 678		even.molmsaug@bfo.no
Forhandlingsleder	Lars Omberg	Tariff	920 91 238		lars.omberg@bfo.no
Kompetanseutvikler	Jon Vestli	BFO-skolen	953 65 907		jon.vestli@bfo.no
Sekretariatsleder	Arild Helgesen		934 99 445		arild.helgesen@bfo.no
IT Drift- og arkiv ansvarlig	Kyrre Felde		970 99 880		kyrre.felde@bfo.no
Konsulent medlemsreg./forsikr.	Mona Eriksen Rudberg		924 28 698		mona.rudberg@bfo.no
Økonomileder	Mona Skansen Audne		957 50 165		mona.audne@bfo.no
Leder kommunikasjonsavd.	Viggo Holm		400 36 653		viggo.holm@bfo.no
Markeds- og web ansvarlig	Lars Kristian Danielsen	Kom.avd	905 85 355		lars.danielsen@bfo.no
Rekrutteringsansvarlig	Lars-Andreas Irgens	Kom.avd	988 82 958		lars.irgens@bfo.no
Redaktør Offisersbladet	Einar Holst Clausen	Offisersbladet	928 14 251		offisersbladet@bfo.no
	Sentralbord siv		23 10 02 20	23 10 02 20	
	Sentralbord mil		0510 5694	0510 5694	
	Telefaks siv		23 10 02 25	23 10 02 25	
	Telefaks mil		0510 5655	0510 5655	

FRISTILTE TILLITSVALGTE

TELEFONER

OMRÅDE	NAVN	MIL	SIV	MOB	FAKS	E-POST
Nord-Norge	Gunnar Lie Eide	0575-2368	77 11 23 68	400 29 791	76 11 23 69	gunnar.lie.eide@bfo.no
Midt-Norge	Thomas Olsen	0550-5232	73 99 52 32	908 36 490	73 99 52 33	thomas.olsen@bfo.no
Midt-Norge	Hans Petter Myrseth	0565-7394	75 53 73 94	909 98 298	75 53 73 95	hans.myrseth@bfo.no
Vest	John L Strømseng	0540-3486	55 50 34 86	926 24 550	55 50 34 87	john.stromseng@bfo.no
Indre Østland	Håvard Støle	0502-2077	64 40 20 77	404 71 718		havard.stole@bfo.no
Viken	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no
Utland	Tor Gunnar Framnes	0510-9779	23 09 97 79	930 53 744	23 09 98 00	tor.framnes@bfo.no

Populær Facebook-gruppe for flyentusiaster!

Mange gutter som jenter i alle aldre har vært, og er fasinert av fly og flyging, både militært og sivilt. Det finnes mange entusiaster, og Per Einar Jansen fra Bergen er en av dem.

En stor samling med diverse merker og effekter er samlet i glassmonter.

Mengder av skjold og avdelingsmerker skal henges opp/monteres.

Fly-interesserte møtes ofte i «hula» til Alfa.

Avdelings-merkene systematiseres og monteres.

Veggene fylles raskt opp når gavene strømmen inn.

TEKST & FOTO: EINAR HOLST CLAUSEN

Per Einar vokste opp med en far som var flyger i Luftforsvaret, og fikk derfor tidlig en stor interesse for militære fly og flygning. En interesse som senere også omfattet sivil luftfart og såkalt «spotting», der man tar bilder av alle slags flytyper, når anledningen byr seg. Han omtaler seg selv som hærmann, og har flere kontingenter i Midt-Østen bak seg, men fly-interessen har bare vært økende. I 2011 ønsket han å samle entusiast-miljøet, og opprettet en egen Facebook-side, som han ga navnet «Information Alfa – Flyhistorie fra A til Å». Her var det tydeligvis et udekket behov, for nå har Facebook-siden snart 6.000 følgere, med operative og tidligere militære og sivile flygere, teknikere, bakkepersonell, spottere, historikere og fly-entusiaster i skjønn forening.

Per Einar Jansen sier følgende om Facebook-siden han startet;

-På Alfa's side er det åpent for alle sjangre innen flyhistorie. Det gjelder militært og sivilt, nytt og gammelt,

innland og utland. Her får du svar på det meste innen fly og historie, det vanskelige løser vi fort og greit, det umulige tar bare litt lengre tid. Jeg ønsker at alle finner seg godt til rette på vår Facebook-side, og at vi alle bidrar aktivt i dette spennende feltet som omhandler fly og historie. Har man ikke noe godt å si om hverandre så holder man bare munnen lukket. Politikk styrer vi også langt unna her inne. NB: Vi har "ejection-seat" som vil bli brukt, om ikke folk følger de få retningslinjene som gruppen har, sier Jansen.

Nå har Jansen fått på plass et forsamlingslokale og «mikro-museum» i Bergen, nærmere bestemt på Fana. Gårdeier-Alfa-medlem-tidligere Lynx-pilot og nå SAR-flyger i Nordsjøen, Rolf Eidem, har villig lånt ut sitt kjellerlokale til Alfa. Etter mange timers dugnadsarbeid og hjelp fra ivrige Alfa-medlemmer i Bergensområdet, står nå det de kaller «shelteret» klart. Et hyggelig lokale preget med flybilder på veggene, et utall krus fra Luftforsvaret, glassmonter med diverse flyrelaterte samlegjenstander, tavler med hundrevis av pins/jakke-

merker og «patcher» fra norske skvadroner og andre luftforsvarsavdelinger (de utenlandske har de ikke plass til). Det meste har Jansen samlet selv de siste årene, men nå begynner Alfa-medlemmer å sende inn mange spennende saker til Alfa-shelteret!

Offisersbladet var til stede på åpningsdagen for Alfa-shelteret i Fana, sammen med et pent knippe nåværende og tidligere flygere, samt noen entusiaster og spottere. Det er imponerende å se hva som allerede er på plass, og enda skal det henges opp mer. På lagret ligger fortsatt flydresser, flygerjakker/uniformer, norske flagg fra 2. verdenskrig, hundrevis av fly-historiske bøker, og det strømmer stadig nye ting inn. Det siste var originale regnskapspapirer fra Herdla flystasjon 1946!

Dette er et flott sted der alle med fly-interesse kan samles til en hyggelig prat. Det er også planer om å lage et form for lesebibliotek av alle de fly-bøkene de har, og stadig får flere av. Folk synes det er flott at ting blir tatt vare på, og er til glede for andre, sier Jansen.

NAKA OG KJØP AV MEDLEMMER

Nasjonalt Kadettstevne 2015 står for døren, og det er Krigsskolens tur til å arrangere. I samme åndedrag arrangerer også KAFO Landsstyre landsstyremøte nummer 2. Her skal vi fastsette program for Vårkonferansen, som er KAFOs politiske konferanse. Programmet er ikke klart, men konferansen vil foregå i Brussel. Vi gleder oss!

Under NAKA vil Landsstyret være synlige under konkurransene, vi vil naturligvis også konkurrere for våre respektive skoler. Vi skal stå på stand og ha konkurranser for å bygge opp under stemningen på arenaene. Når man står på stand, er rekruttering naturlig nok et tilbakevendende tema. Det slår meg ofte når jeg diskuterer med medlemmer og ikke-medlemmer at mange reagerer negativt på rekruttering. I tillegg til aktiv og pågående rekruttering, er et særlig tilbakevendende tema kjøp av medlemmer. Når jeg sier kjøp av medlemmer, mener jeg her store vervepremier som f.eks. gavekort, spillkonsoller etc.

Bruk av denne typen rekrutteringsfremmende virkemidler har vi diskutert i Landsstyret mange ganger, og vi lander alltid på at dette er noe vi ikke ønsker. Vi ønsker heller å fokusere på medlemspleie, samt synliggjøre de dyktige tillitsvalgte for å fremme BFO som den seriøse aktøren organisasjonen er. Det er dette vi skal rekruttere på, ikke at medlemmer får direkte materielle goder for å bli medlem.

Leder BFO Jens Jahren er ofte innom oss når vi har landsstyremøter, og jeg husker særlig en gang han hadde vært på konferanse i Danmark, hvor to av de store hovedorganisasjonene vurderte å slå seg sammen. Han siterte da en av lederne som hadde uttalt at «vi må slutte å jobbe om medlemmene, og heller jobbe for medlemmene». Dette synes jeg treffer svært godt i denne debatten, selv om vi også er avhengige av å være store. Er vi imidlertid trygge på at vi vil opprettholde dette ved å være den BFO vi er i dag, og kommunisere dette. Jeg tror vi underrapporterer på hvor gode vi faktisk er.

Måtte den beste krigsskole vinne!

Audun Rundgren Falnes
Leder KAFO Landsstyre

VINTEREN KOMMER

Jeg vil gjerne begynne med å ønske alle ett riktig godt nyttår og nykommere hjertelig velkommen. BESO har tatt seg en velfortjent juleferie, men er klare og opplagt til et nytt semester med masse bra arbeid. Starten på det nye året innebærer mye vinterøvelser og jeg ønsker alle lykke til i kulden.

Før vinterfreden la seg møtes BESO landsstyret i Oslo for å stake ut kursen for vinter/vår halvåret. Det ble gjort mye godt arbeid for å starte de forskjellige sakene og velge fremgangsmåter. Det har allerede blitt sendt ut de første mailene for å innhente data rundt enkelte av våre saker. Dere vil også i tiden fremover høre mer fra oss hvis vi trenger deres hjelp for at resultatet av sakene våre skal bli best mulig.

En spesifikk sak jeg ønsker å dra frem fremgangen på, er det lokale samarbeidet mellom BESO, NEON og NOFKA ved befalsskolene. Grunnen til at NOFKA er inkludert her er fordi de engasjerer noen av skolene BESO engasjerer seg over. Spesielt er samarbeidet ved Forsvarets Ingeniørhøgskole som blomstrer både mellom TMO, NOFKA og BESO. Vi skal selvsagt følge dette opp videre slik at samarbeid på lik linje som ved FIH blir gjeldende ved andre befalsskoler og også kanskje med tiden mellom landsstyrene.

Vårt neste styremøte kommer til å finne sted ved Luftkrigsskolen i Trondheim for å øke representantene i landsstyret sitt innsyn i hvordan utdanning i Forsvaret på et høyere nivå enn GBU gjennomføres. Det er et av mine fokusområder i denne styreperioden at representantene i styret skal lære om hvordan Forsvaret fungerer i en helhet og da spesielt med tanke på utdanning.

Jeg vil også bruke anledningen for å oppfordre elever ved alle befalsskolene til å ta kontakt med BESO på beso@bfo.no hvis det er noe du som individ eller kull mener er feil eller bør gjøres annerledes og ønsker at vi skal ta en titt på saken. Landsstyret består dessverre bare av ti representanter som ikke alltid får med seg alt rundt oss, men vi ønsker å vite om det som skjer sånn at vi kan hjelpe for å gjøre skolehverdagen best mulig for flest mulig.

Marius Thorsø
Leder BESO

15 % rabatt fordi **DU ER DEN DU ER**

Siden du er medlem av BFO får du nemlig 15 % rabatt på Super husforsikring fra If. Og det kan det være smart å benytte seg av. For de fleste av oss er huset den største investeringen vi gjør i løpet av livet.

Med Super husforsikring får du de beste dekningene som finnes i markedet. Alle plutselige og uforutsette hendelser er dekket, og i tillegg hjelper vi deg å ta vare på huset ditt. Med Super husforsikring får du også If Boligsjekk med på kjøpet.

Vil du vite mer om Super husforsikring?

RING FP PÅ TELEFON 21 07 57 10

I samarbeid med:

FP

Rolig, vi hjelper deg.

Kontrakt til Nammo; APEX utvikling trinn 2 klargjøring til integrasjon av APEX til fremtidige kampfly F-35A

Nammo signerte i slutten av november 2014, en kontrakt med Forsvarets logistikkorganisasjon (FLO) om leveranser og tjenester for å klargjøre til integrasjon av 25 mm APEX multi-rolle ammunisjon på F-35A.

APEX - EN AMMUNISJON I SÆRKLASSE

APEX er en unik ammunisjonstype som kan brukes mot både luft-, sjø- og bakkemål. Hittil har konkurrerende ammunisjonstyper vært spesialisert for et smalere spekter av måltyper. Nammo har derved posisjonert seg som en tilbyder av ammunisjon som oppfyller multi-rolle-kravene for jagerflyet F-35.

KONTRAKTEN

Kontraktens omfang er på 170 millioner kroner hvorav FLO dekker 145 millioner kroner og Nammo bidrar med 25 millioner kroner. Nammo skal levere et betydelig antall testskudd, utføre testing og analyser samt utarbeide dokumentasjon som er nødvendig for integrasjonen. I tillegg skal øvingsammunisjonen 25 mm TP-T R3, som har den unike egenskapen at den unngår rikosjettproblemer, samtidig som den besitter de samme ballistiske egenskapene som den skarpe ammunisjonen, klargjøres til integrasjon i F-35A.

Kontrakten sikrer at APEX og TP-T R3 vil bli klart for integrasjon på F-35 i selve utviklingsfasen av flyet som løper frem til 2017, og som da vil bli tilgjengelig for alle F-35-brukere. Kontrakten kan ha et markedspotensial på 10 milliarder kroner gjennom levetiden til F-35.

UTVIKLING FOR FELLESKAPASITET

Nammo startet utviklingen av 25mm APEX i 2006 og har nylig avsluttet en vellykket bakkekvalifisering av ammunisjonen.

All utvikling og kvalifisering av APEX for F-35 A skjer gjennom et samarbeid mellom Nammo og FLO, hvor kundens operative behov ligger til grunn for all utvikling. Nammo arbeider for at APEX skal bli en felleskapasitet for alle partnerlandene til F-35.

«Neste etappe for Nammo blir å få ammunisjonen kvalifisert til bruk for jagerflyet F-35. US Navy har også kommet med ønske om å få dette gjennomført på F-35 B og C-versjon», sier Vegard Sande, COO ved Nammo Raufoss AS.

SAMARBEID MED NASJONAL INDUSTRI

For at APEX skal bli en felleskapasitet for alle partnerlandene og fly-versjonene til F-35 (A, B, C) kreves et samarbeid mellom Nammo og nasjonal industri hos partnernasjonene.

Nammo

Stadig noen spørsmålsteget rundt F-35 utviklingen

Teknisk Ukeblad beskriver på sine nettsider, noe av kritikken som fremkommer i amerikansk presse om dagen. Foruten de galopperende utgiftene, påstås det at flere av de viktigste sensorene på F-35 allerede er umoderne, samt at maskinkanonen ikke er operativ og kan skytes med før i 2019.

Dagens «sniper-pods» som brukes på kampfly i dag, skal visstnok være betydelig bedre enn den F-35 nå har innebygd. At kanonen ikke kan skytes med før i 2019, tilbakeviser F35 programmet. De sier at den vil kunne brukes fra 2017. Det går jo greit for Norges sin del, men for US Air Force og US Marines sine F-35, som skal være operative fra henholdsvis 2015 og 2016, må dette være alvorlig. Det norske kampflyprogrammet tilbakeviser selvfølgelig alle påstander, og sier at sensorene er gode nok, og at kritikken rundt maskinkanonen, stammer fra forkjemperne for det legendariske nærstøtteflyet A-10 Thunderbolt II. Et viktig poeng som det norske kampflyprogrammet fremfører, er den store fordelene med at F-35 sine sensorer er full-integrert med flyets radar og andre optiske systemer, i tillegg til pilotens svært avanserte hjelm, som får opp nødvendig informasjon i direkte i viseret. Det er uansett et tankekors at Kongsberg-missilet JSM, ikke kan integreres i F-35 før 2022-2024.

NSM Kystforsvarssystem signert med Polen verdt 1,3 milliarder kroner

Kongsberg Defence & Aerospace (KONGSBERG) har inngått kontrakt med det Polske Forsvarsdepartementet for å levere et NSM (Naval Strike Missile) Kystforsvarssystem verdt 1,3 milliarder kroner. Omfanget av leveransen er en skvadron-størrelse enhet tilsvarende kontrakten som ble vunnet med Polen i 2008.

Kystforsvarssystemet bruker NSM sammen med et kommando- og kontroll senter lignende det anerkjente NASAMS luftvern systemet som er i bruk i fire NATO nasjoner, inkludert USA. Radaren, kommunikasjons-systemet og kjøretøyer som frakter utskytningsramper er levert av Polsk industri.

NSM er et 5.generasjons presisjonsvåpen, utviklet av KONGSBERG i samarbeid med FFI og det Norske Sjøforsvaret, og er operativ i Marinen siden 2012 på de nye Fridtjof Nansen-klasse fregatter og Skjold-klasse korvetter. NSM ble også nylig testet av US Navy fra LCS (Littoral Combat Ship) 4 USS Coronado.

Airbus Helicopters leverer det første Tiger HAD Block 2 angrepshelikopter til den franske hæren

Den franske angrepshelikopter-flåten økte i midten av desember sin kapasitet når de etter planen mottok to nye angrepshelikoptre av typen Tiger HAD Block 2. De to nye helikoptrene kompletterer de eksisterende noe eldre Tiger helikoptrene, som har bevist sine egenskaper under oppdrag i Afghanistan, Afrika, Somalia, Libya og på Mali. "Block 2" utgaven har forbedrede egenskaper på treffsikkerhet for sine raketter, ekstras tanker for lengre flytid uten at det går på bekostning av våpenlasten, Spike og Hellfire anti-stridsvognsraketter kan bæres, samt at det er gjort forbedringer i forhold til digital kommunikasjon. Tiger HAD block 2 er også konfigurert slik at det kan operere fra sjøgående fartøyer. Airbus har til nå levert mer enn 110 Tiger angrepshelikoptre til Frankrike, Tyskland, Spania og Australia.

Det er når man ser slike tall at man forstår hvilket lite land vi lever i og hvor knøttlite vårt forsvar i virkeligheten er.

Einar Holst Clausen

E-tjenestens nye etterretningsfartøy - Marjata

Den 6. desember døde statsministeren Etterretningstjenestens nye fartøy «Marjata». Fartøyet skal være operativt fra 2016. Dåpen ble foretatt Vard Langsten verft i Tomrefjorden i Romsdal.

– Nye «Marjata» blir en viktig brikke i videreføringen av Etterretningstjenestens oppdrag i Nordområdene. Det blir en moderne kapasitet som skal bidra til å sikre Norges informasjonsbehov de neste 30 årene, sier sjef E-tjenesten generaløyntnant Kjell Grandhagen, i en uttalelse på forsvarnett. Nye Marjata erstatter den 20 år gamle forgjengeren «Marjata».

Det nye etterretningsfartøyet er en bevisst strategisk satsning på Nordområdene, og et viktig signal om at kontinuerlig norsk tilstedeværelse i Nordområdene. Marjata er ett av verdens mest avanserte etterretningsfartøyer. Grandhagen roste under dåpen verftet og Forsvarets Logistikkorganisasjon FLO for kvalitetsarbeid og samarbeid.

Einar Holst Clausen

Hjem fra Afghanistan – tatt imot av veteraner!

Offisersbladet var vitne til en flott veteran til veteran oppfølging på Sessvollmoen torsdag 15. januar. Organisasjonen "Veteran møter Veteran" møtte de 23 soldatene fra den nasjonale kontingentstaben (NCC XXVI), samt noen som har tjenestegjort på Kabul internasjonale flyplass (KAIA). De kom via "mellomlanding" i København

De ble overraskende møtt på Gardermoen, med veteranen og frontfiguren Pekka i spissen. Arctic Truck stilte med over 23 feltkjørertøyer m/sjåfør, og kjørte Afghanistan-veteranene i kolonne ned til Sessvollmoen, der "Veteran møter Veteran" hadde grillert store biffer i teltet som var utlånt fra BFO. Personell fra Forsvarets veteran-tjeneste og AFA-land var også til stede. Et flott «veteran-stunt» og kameratslig oppfølging!

Medaljeparaden ble gjennomført på Akershus festning dagen etter.

Einar Holst Clausen

Godt de fikk solid transport fra Gardermoen med arctic trucks.

Veteraner møter veteraner lånte BFOs telt for å grille.

Bespisning i kjelleren på spisemessa Sessvollmoen.

Grillmesterne får ros av Forsvarets Veteran-tjeneste.

HVEM LYTTER?

ULOVLIGE BASESTASJONER FOR TAPPING AV MOBILTRAFIKK PÅMINNER OM GAMMEL LÆRDOM.

Aftenposten har påvist at et antall falske basestasjoner for mobilkommunikasjon er (eller i hvert fall har vært) utplassert i Oslo sentrum, i nærheten av sentrale politiske myndigheter og næringsaktører. Stasjonene er små, bærbare enheter som innenfor noen hundre meter kan overta mobiltrafikken, kartlegge hvem som kommuniserer med hvem og eventuelt tappe trafikken, - tale så vel som sms og annen datatrafikk.

Oppdagelsen har vakt stor oppsikt. Hvem driver med dette? Muligvis en fremmed stat pga omfanget. Hvorfor er det ikke kartlagt tidligere? Godt spørsmål, eller har det kanskje vært kjent av fagkunnskapen? I alle fall, det politiske miljø engasjerer seg med iver.

En side av saken burde være enkel: INGEN kommunikasjon som ikke tåler å komme på avveier kan formidles elektronisk – mobilt eller over faste nett – om den ikke er sikret med avansert kryptering. Ingen kommunikasjonssystemer er sikre mot uvedkommendes tapping. Slik har det vært fra de første telegrafenes og de manuelle telefonsentralenes dager, og slik er det fortsatt med fiberkabler, mobilkommunikasjon og Internett. Men bevisstheten om sikkerhetsrisikoen har kanskje avtatt. Så sent som på 1960-tallet satte krigskulturen fortsatt sitt preg. Alle telefoner i Forsvarets telenett var merket med godt synlig tekst: DU SNAKKER. HVEM LYTTER?

Mens bevisstheten om kommunikasjonssikkerhet og tilhørende disiplin er relativt høy i Forsvaret, er den nærmest ikke eksisterende i samfunnet forøvrig. (La dette stå som et ikke forskningsbelagt inntrykk.) Da er det greit å heve pekefingeren: Anskaff nødvendig kryptering for beskyttelse av strengt fortrolig kommunikasjon. Forøvrig: Pass tungen!

Nils Holme

Instant Shelter

Bruksområder:

Forlegning
Messer
Verksted
Lager

Ring 64 83 55 00

www.obwiik.no

rom for frihet

Gjensidige
Bank

3,10 %
nominell rente

Medlemskupp på fastrentelån

Les mer på gjensidige.no/bank

Det beste fastrentetilbudet innenfor 75 % belåning, ifølge Finansportalen 09.10.2014. Priseksempel: Boliglån u/75 % med fast rente i 3 år, Eff. rente 3,19 %, 2 mill., bindingstid 3 år, o/25 år, Totalt: 2.891.370,-. Gjelder for medlemmer i YS. Forutsetter lønnsinnngang, bank- og kredittkort. Prisen er per 09.10.2014 for nye fastrentelån, men tilbudet kan endres.

NITECORE HC90 HODELYKT

Nitecore HC90 er en revolusjonerende oppladbar Micro-USB hodelykt. Den har "uendelig" justering av lysstyrke (fra 0,2 lumen til 530 lumen), sekundære flerfargede lysdioder, og en 100 ° flomstråle med opptil 850 lumen. Lykten bruker et enkelt lithium - ion 18650 batteri, noe som gjør lykten lett og kompakt samtidig som den kan lyse i opptil 200 timer. Nitecore HC90 kan også enkelt styres med en hånd ved hjelp av en unik skyvemekanisme. Dette gjør justering av lysstyrke og modusvalg bemerkelsesverdig brukervennlig og svært intuitivt. Med en enkel bryter kan man enkelt få tilgang til alle funksjonene, inkludert rød-, grønn- eller blåmodus, justering av lysstyrken, samt turbomodus, som gir hele 900 lumen. Lykten er bygget for å tåle tøffe forhold, og kommer også med et intelligent temperatursystem som sørger for at lykten ikke blir overopphetet.

Nitecore HC90 koster 999,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

WANSCAM TRÅDLØST OVERVÅKNINGSKAMERA DOME

Med Wanscam Dome har du alltid kontroll på det som skjer via smarttelefonen eller via PCen. Dette gjør den ideell til f.eks hytta, feriestedet eller i rom hjemme som du har noe dyrbart du vil holde øye med. Kameraet er ferdig oppsatt og kan styres fra smarttelefon/pc. Du blir umiddelbart varslet via e-post ved bevegelse og får tilsendt bilder fra kameraet som viser deg hva/hvem som beveger seg i rommet. Auto IR-LED-belysning gjør at kameraet filmer opp til 20 meter i mørket.

Wanscam Dome koster 1079,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

SUUNTO AMBIT3 PEAK SAPPHIRE

Ambit3 er oppfølgeren til den suksessrike Ambit2. Ambit3 er en helt videreutviklet GPS-klokke som innehar alle de viktigste samt de mer avanserte funksjonene du trenger for løping, sykling og svømming. Den har en høy batterikapasitet, inntil 25 timer med GPS aktivert hvert minutt. Den er vanntett inntil 100m og pulsregistrering i vann er også mulig med Suunto Smart Sensor pulsbelte. I tillegg har klokken bluetooth tilkobling for opplasting av data og kommunikasjon for smarttelefoner.

Suunto Ambit3 Peak koster 3899,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

LAROX M60 SMARTKLOKKE

Med Larox M60 kan du blant annet ta imot anrop, høre på musikk eller sjekke eposten din direkte med klokken! Smartklokken kommuniserer med mobilen via bluetooth, det vil si at når du får en tekstmelding vibrerer klokken umiddelbart og viser hvem det er fra på skjermen. På denne måten trenger du bare kjapt kikke på klokken for å se om det er noe som haster å svare på, istedenfor å måtte lete frem mobilen fra lommen eller vesken. Skulle det ringe kan du også svare direkte med klokken. Av andre funksjoner har den stoppeklokke, anropslogg, høydemåler, aktivitetsmåler og kaloriforbrenning for å nevne noen. For å få mest mulig ut av klokken anbefales Android, men den støtter også operativsystem som iOS og Windows. Med Android kan du derimot personliggjøre klokken ytterligere med et bredt utvalg av apper og analysere søvnen din med klokken søvnmonitor. Selve klokken har touch skjerm med en skjermoppløsning på 128x128 og en batterikapasitet på 230 mAh(ca. 1 times ladetid og 100 timer standby).

Larox M60 koster 549,- og kan kjøpes på bfo.milrab.no

Ansatte og kadetter ga penger til Alternativ Jul

På Krigsskolen er det mange Krigsskolemesterskap (KSM): skyting, ski, inf.løp, 3mila osv, men en av de beste må jo være KSM lodd. Det er et internt lotteri for kadetter og ansatte ved Krigsskolen. Det loddes ut småpremier i lunsjen hver dag, samt noen større premier i øl-timen på fredagene. Siste loddtrekning i KSM lodd gjennomføres hvert år på KS årsdag 16. desember, etter festmiddagen. Krigsskolemesterskap i lodd kjøres i desember hvert år og det er juleguttene som er ansvarlig for gjennomføringen. Juleguttene er den klassen som vant KSM lodd året før (fleest lodd/kadett i klassen). Årets julegutter var ingeniørkullet 2013-2016, kull "Storsveen". De velger også en veldedig organisasjon/ lignende som skal motta overskuddet. I 2014 ble det "Alternativ Jul"

som var mottakeren av overskuddet - 87.880kr! Alternativ jul arrangerer julefeiring for de som ikke har en egen "vanlig" familiejulefeiring, f.eks bostedsløse, rusmisbrukere. Mer informasjon om alternativ jul finner man på www.alternativjul.no.

Her mottar grunnleggeren av Alternativ Jul, Henning Holstad en sjekk på kroner 87.880 kroner.

NAMMO fikk storkontrakt på levering av M-72 A6

Nammo/Talley har fått en flerårig og ubegrenset kontrakt med det amerikanske forsvarsdepartementet, på levering av M-72 (LAW). Kontrakten spesifiserer flere typer M-72, som eksempelvis «anti-armor», «anti-structure», samt øvings-systemer og oppfølging/service. Den første bestillingen ligger allerede inne, og er på over 25 millioner dollar. Verdien av fire-års kontrakten er på ca 63 millioner dollar.

Talley er et konsern innen Nammo Group, og er den eneste produsenten av bærbare ikke styrte kulderavfyrte raketter i USA. Nammo/Talley har tidligere produsert over 350,000 LAW enheter for USAs forsvar.

Einar Holst Clausen

Nammo

Ny sjef på Kjeller

Brigader Diederik Kolff overtok som sjef på Kjeller den 14. januar 2014. Sjef FLO Petter Jansen var til stede og holdt en kort tale til avdelingen som sto oppstilt. Brigader Kolff har en spennende bakgrunn som jagerflyger og skvadronssjef ved flere skvadroner, i tillegg til at han kom til Norge som Nederlandsk jagerflyger på øvelse. Han fant sin utkårede, flyttet til Norge og begynte som jagerflyger i Luftforsvaret. Han kom fra stillingen som oberst og sjef for 136 luftving på Gardermoen.

Einar Holst Clausen

Sjef FLO Petter Jansen
taler og introduserer
brigader Kolf.

Brigader Kolf foran oppstilt avdeling på Kjeller.

Oppstilt avdeling på Kjeller.

Testpilot i Luftforsvaret og Spitfire-instruktør i England!

Luftforsvarets testpilot Eskil Amdal har under, og etter fullført testflygerutdannelse i USA, fløyet over 80 nyere jagerfly og helikoptertyper. Han stortrives i F-16, men må innrømme at han er forelsket i jagerfly-ikonet fra 2. verdenskrig - Spitfire!

Eskil Amdal i sitt rette element i cockpit på en Spitfire. Foto: Boultonbee.

Eskil under en roll med med Spitfire. Foto: Boultonbee.

EINAR HOLST CLAUSEN

Eskil er født i Namsos, har rukket å bli 41 år, er gift og har tre barn. Som 12 åring fikk han sitt første (pent brukte) modellfly, og siden den gang har fly-interessen bare økt. Han fullførte flyskolen på Værnes våren 1994, fløy ved 338 skvadron 1997-2000 og 332 skvadron fra 2000-2001. Han har også fløyet i Royal Air Force XI(F) Sqn fra 2001-2004. Han fullførte KS 2 fra 2004-06, og avsluttet sin skvadronskarriere ved 331 skvadron fra 2006-2008. Han har testflygerutdanning fra US Naval Test Pilot School i 2008, NAS Patuxent River, Maryland, og Forsvarets stabsskole tok han i 2012/2013. Eskil er nå stasjonert på Kjeller.

Vel så spennende er testpilotens hobby og fritidsaktivitet. For Eskils engelske kone, har sin familie boende bare noen steinkast fra Goodwood, en gammel jagerflybase fra 2. verdenskrig. Der er mange veteranfly stasjonert, og flere av dem opereres av Boultonbee Flight Academy. Familien Amdal bruker ofte ferie og fritid på familie og venner i England, og tilfeldighetene ville det slik at Eskil med sin spesielle bakgrunn, fikk tilbud om å ta utsjekk på Spitfire, og senere bli instruktør. Et lett valg, og i følge Eskil selv, en fantastisk måte å kombinere hobby, ferie og fritid på. Les mer om mannen som må sies å ha drømmejobben;

KORT FORTALT – HVA GÅR JOBBEN DIN PÅ KJELLER UT PÅ?

-Prøveflygerseksjonen har sammen med de andre fagseksjonene ved FLO DIV LU ansvaret for luftdyktigheten av norske militære fly, helikoptre og UAV. Vi støtter oss naturlig mye på USAF og USN når det gjelder amerikansk materiell, grunnet vår relativt lille organisasjon mot deres store. Samtidig har vi dypere innsats i for eksempel NH-90 prosjektet.

I praksis vil det si å ha ansvar for dokumenter og konfigurasjonsstyring til alle plattformene. Videre vil vi være en naturlig del av nye prosjekter for å kunne vurdere tekniske begrensninger og muligheter ved nytt materiell for Luftforsvaret, alt i fra nye hansker til missiladaptere og bomber. Vi testflyr også flyene etter tungt vedlikehold eller modifikasjoner.

Videre er det mye reising for deltakelse i ulike teknisk/operative fora ifm flytypene, gjerne i USA mer enn en gang i måneden. Jobben er svært givende, interessant og omtrent uttømmende ift hva en kan lære og bidra til alt fra kontrakts-arbeid til utvikling av testprogrammer til F-35.

MÅ DU OFTE TIL USA FOR OPPDATERING-ER IFM TESTPILOTJOB BEN DIN?

-Prøver å dra på hovedkonferansen til SETP (Society for Experimental Test Pilots) en gang i året, men tiden strekker ikke alltid til. Flyging i jobben blir på norske skvadroner i tillegg til flyging fra

Kjeller. Håper å kunne gjenoppta bytte av flytid med USNTPS for faglig utbytte en gang snart.

TENKER DU NOEN GANG PÅ AT DU HELLER SKULLE VÆRT I OPERATIV TJENESTE VED EN SKVADRON I NORGE?

-Jeg savner av og til det fantastiske miljøet ved en jagerskvadron. Jeg har vært heldig å være en del av flere skvadroner både i Norge og i UK, og det å være fulltids jagerflyger er skikkelig spesielt, enten det er på øvelse i Nord-Norge eller i internasjonale skarpe oppdrag. Det vil jeg alltid se på med glede, men det er også viktig å bidra i andre avdelinger med den kompetansen en har opparbeidet.

HVOR MANGE FLYTYPER HAR DU UTSJEKK PÅ- NOEN FAVORITTER?

-Jeg har vel flydd ca 80 fly og helikoptre, men ikke full utsjekk på alle. Jeg synes F-16 er et fantastisk fly som jeg har svært mange gode opplevelser med ilt årene, men min personlige favoritt er nok Spitfire. Det er totalopplevelsen som gjør det for meg. Historien og folkene rundt flyets tjeneste. Alt som har en Rolls Royce Merlin i seg forblir noe helt eget.

NORGE ANSKAFFER F-35. KOMMER DU TIL Å BLI INVOLVERT I UTDANNINGS-PROSJEKTET I USA?

-Prøveflygerseksjonen har lenge hatt en rolle sammen med kampflyprosjektet og

Kontroll av Spitfiren før flyturen er grundig.

Eskil Amdal briefet nestemann som skal få baksetetur i Spitfire.

En dag kom plutselig Tom Cruise på besøk i hangaren!

Eskil Amdal i sitt daglige arbeidsantrekk.

Luftforsvaret. Vi har sammen bidratt i mange år for å gjøre innfasingen og utdanningen mest mulig fornuftig for Norge, basert på de spesielle erfaringene vi har med operasjoner i vårt klima og geografi. Hvordan jeg og seksjonen blir involvert framover er litt vanskelig å si enda, da det fortsatt er mange detaljer som skal avklares.

BLIR ESKIL AMDAHL EN F-35 PILOT PÅ ØRLAND HOVEDFLYSTASJON?

-Som jagerflyger har jeg selvsagt lyst til å fly F-35, en hvilken som helst flyger som påstår noe annet lyver! En drøm ville ha vært å bli skvadronssjef på F-35.

DIN INTERESSE FOR VETERANFLY, NÅR STARTET DEN?

-Jeg bygde skalamodeller av veteranfly og fløy warbirds-modeller i ung alder, slik at interessen har alltid vært der. Jobben som jagerflyger tar mye tid og er ofte på steder uten et utviklet veteranmiljø. Du kan si at interessen blomstret etter muligheten på Kjeller oppstod takket være det unike miljøet der, og at jeg fløy mange veteranfly på TPS.

HVORDAN KOM DU I KONTAKT MED BOULTBEE?

-Jeg kom i kontakt med Matt Jones, MD i BFA i 2012 i forbindelse på Bernt Balchen airshow, hvor han var med G-ILDA. Senere den sommeren hadde min kone

middag med noen felles venner i UK hvor også hun fant ut av vår felles "belastning" innen flyhistorie og spesielt Spitfire. Jeg ble da forespurt om jeg kunne tenke meg å bidra hos Boulton Bee. Min kone Emma har sin familie like i nærheten av Goodwood, slik at jeg ofte er i traktene likevel, og hva kan være bedre enn å kombinere dette på fritiden? Når svigermor blir for intens er det bare å dra bort på grass-stripa og alt løser seg!

Å FÅ UTSJEKK PÅ SPITFIRE, FÅ FLY SOLO OG SENERE BLI INSTRUKTØR, HVOR LANG TID TAR DET?

-Jeg har instruert hos BFA i to år på Tiger Moth, Chipmunk og Harvard. Det var fantastisk å bli spurt i våres om jeg kunne tenke meg å inkludere Spitfire'n. Jeg har litt tid i Mustang fra før og fløy en tur sammen med en testflyger-kollega fra RAF i sommer. Jeg var klarert solo etter den turen på en drøy halvtime, hvor vi fløy litt akrobatikk, simulert nødlanding og noen normale landinger. Jeg fløy en to turer til med en svært erfaren og tidligere BBMF (Battle of Britain Memorial Flight) Spitfire pilot før han signerte instruktør-utsjekken.

Det finnes ingen standardutsjekk, da det varierer svært ift den enkeltes erfaring og evne. Programmet og utsjekken som instruktør på Spitfire måtte samtidig godkjennes av det britiske luftfartstilsynet, CAA.

HVOR MANGE TIMER PÅ SPITFIRE HAR DU NÅ?

-Ca. 25 timer med respekt, takknemlighet, dyp konsentrasjon, glede og mestringsfølelse.

DU HAR MØTT TOM CRUISE PÅ GOODWOOD. HVORFOR VAR HAN DER, OG HVORDAN VAR DETTE MØTET?

-Han var der for å teste biler og motorsykler sammen med sin stunt-double til neste Mission Impossible film. Jeg fikk et godt inntrykk av han og vi prata fly og drakk varm sjampis fra krus i en liten time. Jeg hadde nettopp landa fra min første tur i Spit'n, en surrealistisk dag egentlig. Som eier av P-51D Mustang klarte han ikke å holde seg unna og måtte bort å føle på Spit'n. Han bare tusla rett over grasstripa og bort til hangaren hvor vi parkerte. Jeg måtte takke for inspirasjonen gjennom Top Gun for å prøve veien mot å bli kampflyger!

I FJERN FREMTID, HVA DRIVER PENSJONISTEN ESKIL AMDAL MED?

-Jeg håper å kunne fortsette å fly på fritiden, pensjonist-tilværelsen vil nok inneholde noe med flyging. Når det er sagt vet jeg at kona har lyst på en seilbåt, så vi sparer til det...

INTOPSKOKKEN

NAM

Kokken har overlevd jula, og er nå sånn passelig lei av ribbe, pepperkaker, surkål, syv slag, spekemat og ribbe. Pinnekjøtt går jeg aldri lei av. Aldri! For de av leserne som nå har ett akutt behov for å heve seg over bermen og fremstå som så bereist at selv Magellan ville ha besvimt, så kommer det nå en lekker oppskrift med indisk inspirasjon, (nei, din besserwisser, du finner den nok ikke på den "indiske" favorittrestauranten din. Du kan møte for en liten medarbeider-samtale snart...Ta med hjelm).

Ingredienser. Du trenger grillpinner 3 til seks stykk. Legg grillpinnene i vann, gjerne over natta. Det er fordelaktig at de er godt gjennomvåte. Som du snart vil se, så kan du tilpasse oppskriften til hvor sulten du er, eller hvor mange av kollegaene dine du skal imponere med "din egen" indiske oppskrift du plukket opp da du var backpacker en gang før backpacking eksisterte. Det er greit. Jeg skal ikke sladre.

- 300-600 g kyllingfilet
- Sriracha saus
- 1-2 løk gjerne løk av litt størrelse.
- Kålrot av passe størrelse. Litt mindre enn en håndball. Større enn en tennisball
- 3 store gulerøtter (bruk det du har eller har fått tak i, jeg kommer ikke på besøk for å kontrollere størrelsen på gulroten din - gult kort!)
- Raps eller solsikkeolje
- Cherrytomater
- Tandoori Masala (nå kan du endelig få

brukt den "eksklusive" krydderposen du kjøpte på matfestival i Ålesund!)

- 2-4 hvitløksfedd

Kle ett brett med bakepapir. Sett ovnen på grill 230 grader.

Finhakk hvitløken. Ta en skål og bland 3 til 6 spiseskjeer med Sriracha saus, hvitløk, olje og 3 til 6 spiseskjeer tandoori masala. Bland såpass med olje at du får en grov marinade. Den skal ikke være flytende, mer som peanøttsmør i konsistensen. Blir den for tynn, så ha i mer Tandoori Masala. Jo mer Sriracha du har i, jo sterkere blir maten. Noen villmenn liker jo sånn mat som får deg til å bryte ut i gråt mens schnørren renner, men det er ikke så lekkert når du skal ha gode venner på middag.

Skjær kyllingen i tjukke strimler. (3 til 4 strimler pr filet ca.).

Skjær løk i båter.

Vask og skrell kålrot og gulrot.

Kutt kålrot og gulrot i biter som ikke sprekker når du trer de på pinnen.

Vask tomatene

Tre på tomat, kylling, løk, kålrot og gulrot. avslutt med tomat. Det ser skikkelig fint ut. Kyllingstrimlene stikkes gjennom en to - tre ganger, så de klumper seg mellom grønnsakene. Legg spiddene på bakeplata. Pensle med marinaden. Pensle godt rundt og dekk alt. Sett pla ta midt i ovnen. La de stå i 20-30 minutter. Snu spiddene ofte, da vendes de i fett, grønnsakssaft og marinade. skru varmen

opp til 250 på slutten og sørg for at de grilles godt på begge sider. Nyt den deilige duften som brer seg på hybelen/i forsvarsboligen/kjøkkenet til mor...

Serveres rykende varme med ris til. Kok risen mens spydene står i ovnen. Jeg liker å bruke Jasminris til denne retten, kokt fast og ikke så klebrig som den bruker å være. Om du skal brife maks, legg risen på ett stort fat og dandér spydene oppå. Så kan du og gjestene dine føle dere litt globale og forsyne dere med fingra. Så får dere en gyllen anledning til å jule litt om alle de gangene dere har spist rar mat i rare land med fingra. Men vent! Dette må da bli altfor sterkt, sier du? Det har du helt rett i. Derfor skal du servere dette med en deilig mynteyogurt. Du trenger følgende: Masse yogurt naturell, evt matyogurt. Ikke spør. Jeg vet ikke forskjellen. Den bør være sånn passelig rennende 3 til 6 dl

En stor bunt med mynte, skylt og tørket, 1 til 3 spiseskjeer hakket

Litt salt.

1 agurk

1 til 3 ts spisskummin (kan sløyfes)

2 til 4 spiseskjeer finhakket koriander

Riv agurken i strimler på en svigermo...

ett rivjern! (høhhøh)

Bland alt sammen. Sett til avkjøling

Nan hører så klart med. Oppskrift på det kommer nok. En gang på onsdag, etter lunsj. Ifølge admoff i hvert fall...

Sahtein!

Under Armour Infrared
Taktisk overdel i svart

Før: 631,-
449,-

-29%

-33%

Adidas GSG 9.7
Som joggesko på beina!

Før: 2000,-
1349,-

Camelbak ThermoBakT 3.0
Ergonomisk
tilpasset med stor
vannlagringskapasitet.

Før: 699,-
629,-

**CASIO ProTrek
PRW3000**

Nyhet! Ultratynn
og solid
friluftsklokke fra
Casio ProTrek.

Før: 3499,-
3199,-

-34%

Milrab Fleeelue
Komfortabel og lett
fleeelue med glidelåsomme
for praktisk oppbevaring.

Før: 149,-
99,-

**UZI Field
Commander**

Taktisk og røff kniv fra
UZI i svart rustfritt stål
med avtagbart snøre
og praktisk nylonslire.

599,-

Crispi S.W.A.T Evo

Solid og god
uniformssko med
GORE TEX fra
Crispi.

1799,-

**MILRAB Powerbank
6000mah**

Lett nødlader av
god kvalitet som
lader mobiler og alt
av elektronikk.

269,-

**Oakley SI Assault
Glove**

En av de ræste
militærhanskene
på markedet.

549,-

**Casio ProTrek
PRW 2500**

Denne klokken er
det optimale verktøyet
for deg som har en
aktiv hverdag.

2299,-

GÅ INN PÅ BFO.MILRAB.NO FOR FLERE TILBUD

KAMPEN OM TUNGTVANNET

NORSK DRAMA

REGI: PER OLAV SØRENSEN

MED: GROUSE/SWALLOW, JENS-ANTON POULSSON (LEDER AV OPERASJON GROUSE), ARNE KJELSTRUP (NESTKOMMANDERENDE), KNUH HAUGLAND (RADIOTELEGRAFIST), CLAUS HEIBERG, GUNNERSIDE, JOACHIM RØNNBERG (LEDER AV OPERASJON GUNNERSIDE), KNUH HAUKELID, FREDRIK KAYSER, KASPER IDLAND, HANS STORHAUG, BIRGER STRØMSHEIM, LEIF TRONSTAD (PLANLEGGER I STOBTRITANNIA)

“KAMPEN OM TUNGTVANNET” UTGIS SANNSYNLIGVIS OGSÅ PÅ DVD.

Regissør Per Olav Sørensen. Foto: Sturla Bakken

Foto: Filmkameratene AS/
Robert Holand Dreier

Av Nils Vermund Gjerstad

Det er mange grunner til at jeg ville filmatisere «Kampen om tungtvannet». Manusets fokus på de etiske og moralske spørsmålene var viktig, forteller regissør Per Olav Sørensen. Han har laget en av NRKs dyreste og mest populære serier gjennom tidene.

Kampen om tungtvannet er fordelt på seks episoder. De første to episodene ble vist første søndagen i januar og sett av over 1,2 millioner nordmenn. Budsjettet er på hele 75 millioner kroner som er blant de høyeste for en serie i NRKs historie.

STOR HOLLYWOOD-INTERESSE

Aksjonen på Rjukan har resultert i to filmer tidligere, blant annet den norske filmen med samme tittel fra 1948 og dessuten Hollywood-versjonen «Heroes of Telemark» fra 1965 – med Kirk Douglas og Richard Burton i hovedrollene. Selveste Steven Spielberg hadde planer om å lage en versjon av den viktige sabotasjeaksjonen på 1990-tallet. For tiden jobber også «Trainspotting»-regissør Danny Boyle med en film. Det gjør også «Pearl Harbor»-regissør Michael Bay.

Forberedelsene til NRK-serien har vært omfattende. Historien om de seks norske sabotørene og heltene har dessuten så mange fine TV-vennlige ingredienser ifølge

regissør Sørensen. - Det er sterke karakterer, tydelige mål, action, storpolitikk, helte-dåder, skurker og helter. En strålende historie, forteller han til Offisersbladet.

BREDERE OG MER INNGÅENDE

- Siden vi bruker tiden til tre spillefilmer, er den selvfølgelig bredere anlagt, forteller regissør Per Olav Sørensen. - Den forteller mer om motivasjonen og valgene enn de andre filmatiseringene. I tillegg fortelles historien i like deler sett fra synspunktet til Tyskland, England og Norge. Det er nytt.

- Produsenten på Filmkameratene ville lage film først, men innså at historien var for bred. 100 minutter ville gitt en helt annen type historie. Da ville man nok konsentrert seg om en av aksjonene, og ikke vist alle fire.

Hvor viktig var aksjonen i Telemark i forhold til andre sabotasjeaksjoner under krigen?

- Det er viktig å skille mellom det man visste da, og det man vet nå. Tyskernes atomvåpenforskning skremte de allierte. De visste ikke hvor langt tyskerne hadde kommet. Så for de allierte var aksjonene på Vemork svært viktige der og da. Siden har det vist seg at tyskerne av mange grunner hadde kommet kortere i arbeidet enn det de allierte fryktet.

Tror du at dagens unge nordmenn kunne gjort noe så heltemodig som heltene i Telemark gjorde?

- Dette vet jeg ikke. Men det er en kjensgjerning at den gjengen som var med i Grouse og Gunnerside var skikkelige tøffinger. De var sterke, modige og smarte. De hadde ingen problemer med å gå i døden for fedrelandet sitt. Aksjonen da de sprengte tungtvannskjelleren var en ren selvmordsaksjon. - Vi er veldig nærmere virkeligheten, det er der vår utfordring ligger. Siden vi ligger så kloss på merker man tydeligere når vi dramatiserer. Men det er klart: flere av de mellommenneskelige samtalene er diktet.

KRITIKK OM DET HISTORISKE

Det har kommet noen kritiske innspill om at serien er noe historisk ukorrekt. Hvorfor har dere gjort disse valgene som ikke er i tråd med virkeligheten?

- Det ligger sakens natur, serien er en dramatisering av virkeligheten. Krigen tok 6 år, vi skal fortelle den på 6 x 45 minutter. Der vi dramatiserer kraftig har vi likevel med essensen av hendelsene vi dramatiserer, men vi har endret tidsperspektivene spesielt. Det går fortore. Men det er viktig å vite at alle de fremtredende historikerne i Norge liker serien, og skryter av den. De få som har klaget er ikke de tunge historikerne vi

Foto: Filmkameratene AS/Jiri Hanzl

har brukt og lyttet til. Det vil alltid være en profesjonskamp blant historikerne og serien havnet midt i dette. Men vi må gjøre andre hensyn enn mange tenker på. Eksempelvis ble de engelske soldatene i vår andre episode hovedsakelig drept ved skudd i ansiktet. Vi gjør dette om til nakkeskudd siden det er 11-åringer som ser serien. Vi kan ikke være for eksplisitte. Serien skal samle hele familien, så vi dramatiserer den kanskje litt snillere enn virkeligheten på enkelte steder.

Hvorfor bruker dere enkelte fiktive personer som denne Hydro-direktøren?

- Dette er et vanlig dramatiseringsgrep. For mange karakterer som gjør noe av det samme, blir ofte samlet til en karakter. I den fantastiske filmen om Johnny Cash ble hans to kjærestere omgjort til en. Det er ikke historisk korrekt, men det fungerer dramatisk.

Hvilke andre land skal vise serien?

- For øyeblikket er det 15 land og store markeder som USA, Frankrike, Nederland, Belgia, Sverige, Danmark, Spania og Canada. Men også Luxemburg, Polen, Bosnia, Serbia, Makedonia, Andorra, Montenegro, Albania har kjøpt. Men det kommer til å bli mange fler.

SPILLER NORSK KRIGSHELT I SNØ-KAOS PÅ RJUKAN

Skuespiller Mads Sjøgård Pettersen spiller den norske krigshelten Fredrik Kayser fra Bergen i serien. - Han hadde skrevet en egen biografi i 1997, jeg begynte selvfølgelig der men etterhvert som teorien satt ble det viktig å få den siste prikken over i-en på plass og da ble møte med Kayser familie en viktig del av arbeidet. Noen måneder før innspillingen starte dro jeg over for å møte konen hans og datteren hans. Jeg ble motatt med åpne armer og fikk innblikk i sider ved han som ikke kan leses annet sted enn i blickene på de som levde ved hans side. Han var en dyktig og dristig soldat, han var et varmt og engasjert medmenneske.

- I første omgang handlet det om å lese seg opp så mye som mulig - først fra et historisk perspektiv så inn på det personlige plan, her kom de forskjellige biografiene til sabotørene til god nytte, forteller Pettersen.

- Etterhvert ble det en slags konkurranse mellom oss skuespillerne som gikk ut på hvem som visste mest. Det neste steget i forberedelsene handlet om fysikalitet, og det var her bootcamp'en kom inn i bildet; våpentrening, taktisk trening, teambuilding og så videre. Dette var en viktig del av forberedelsene da ingen av oss hadde vært i militæret. Disse dagene endte med at vi gikk den

kjente sabotør-ruta fra fjellheimen og ned til Tungtvannsfabrikken på Vemork.

I forhold til ting som Mads Sjøgård Pettersen har gjort tidligere så stiller innspillingen av «Kampen om tungtvannet» i særklasse. - Et episk krigsdrama av denne kaliberen krever sitt. Når det er sagt så er vi stolte av å ha gjort dette prosjektet for 75 millioner, ingen trodde det var mulig å gjøre det for under 150 millioner, kommenterer Pettersen.

HAR LÆRT MYE

Skuespilleren medvirker hovedsakelig i episode 3 og 4, hvor det er fokus på sabotørene som holder seg i skjul på hytta på Telemark. - Vintersekvensene er gjort i ekte snø der den faktiske handlingen utspilte seg. Vi hadde 2 måneder på Rjukan i et kaos av snø og kulde. Det var ti-timersdager i dyp snø; selv syv lag klær og varmesåler i sko og vatter var ikke nok til å holde kulda ute. - Min største lærdom fra dette prosjektet er nok takknemlighet. Det høres kanskje selvsagt ut men er likefullt en god påminner; takknemligheten for de mange motstandsfolk, sjøfolk og soldater som satte eget liv i fare for å kjempe mot overmakten og det større gode; fred, frihet og demokrati, mener skuespiller Mads Sjøgård Pettersen.

HV i kanonform!

I Norges nordligste militærleir, Garnisonen i Porsanger, ligger Heimevernets befalsskole. Leiren ligger like utenfor Lakselv, hele 70° grader nord, og er omkranset av høye fjell og den rå naturen som så kjent definerer Finnmark.

Elevene ved Heimevernets befalsskole øver på å skyte med rekylfri kanon (RFK).
Foto: Christina Vang, P&I ass. Heimevernsstaben

AV CHRISTINA VANG, PRESSE – OG INFORMASJONS-ASSISTENT HEIMEVERNSSTABEN

På et kontor innerst i gangen på kaserne Chappil, oppkalt etter et samisk fjell, sitter major Lars Harald Blomkvist, sjef for befalsskolen. Ute snør det tett og gradestokken har så vidt tippet over til blå side, men majoren virker uanfektet der han sitter og nipper til kaffekoppen. Lars Harald forteller at han har vært skolesjef i snart ett og et halvt år og at han trives svært godt. For ham er det veldig meningsfullt å utvikle fremtidige ledere til Forsvaret.

- Vi utvikler holdninger og lederskap og dermed er det en veldig meningsfull jobb, poengterer skolesjefen. Selv har Blomkvist gått befalsskole og krigsskole i Hæren. Han forteller at han jobbet i Hæren frem til 2006 før han begynte i Heimevernet, og her har han hatt flere stillinger før det kom et tilbud om å bli skolesjef.

OM SKOLEN

Majoren kan fortelle at det ved Heimevernets befalsskole (HVBS) utdannes 80 elever i året fordelt på to kull, og at hvert kull består av 40 elever. Omtrent halvparten av elevene begynner befalsskolen som en del av førstegangstjenesten og den andre halvparten har startet etter at de har gjennomført eller påbegynt tjenesten. Et interessant tema er også hvor mange jenter som søker seg til befalskolen her oppe i nord.

- Det varierer mellom hvert kull. Akkurat nå er det tre jenter her, men gjennomsnittet de siste kullene har vært på ca. fem jenter.

REKRUTTERING TIL BEFALSSKOLEN

Majoren blir spurt om hva han syns om informasjonen og formidlingen av befalskolen er god nok og hva de gjør for å rekruttere nye elever. Selv syns han formidlingen er god og at hovedfokus er deres er å ha oppdaterte og gode nettsider.

- Det viktigste vi gjør er å ha god informasjon på forsvaret.no, mener Lars Harald Blomkvist.

Han kan også meddele at noe de selv gjør fysisk, er å delta på informasjonsrunder i forsvarsgrenene.

- Når for eksempel Hæren har informasjonsrunder, blir vi med og forteller både om tjeneste i Heimevernet og utdanningen ved skolen.

Blomkvist mener den største utfordringen er rekruttering i mindre befolkede områder, som for eksempel Finnmark.

- I snitt er det omtrent en til to finnmarkinger per kull. Elevene er fordelt etter hvor det er mest befolket i Norge. Det er prosentvis like mange søkere fra hvert fylke, og da er det klart det er flere søkere fra de befolkede områdene enn fra de mindre befolkede.

VIKTIGE FOKUSOMRÅDER

Majoren forteller at befalsskolen har tre hovedfokusområder. Det viktigste og

- Miljøet er veldig fint. Her i nord får vi virkelig bli kjent med naturen og det ekstremværet som er her, forteller elevene. Foto: Synne Nilsson, P&I ass. Heimevernsstaben

For major Lars Harald Blomkvist er det meningsfullt å utvikle fremtidige ledere til Forsvaret. Foto: Synne Nilsson, P&I ass. Heimevernsstaben

høyest prioriterte området er å bli gode til å ta vare på soldatene man leder, nettopp fordi dette er en av de viktigste grunnsteinene i godt lederskap.

Det nest høyest prioriterte satsingsområdet er å bli meget gode innenfor grunnleggende stridsteknikk på lagsnivå. Det er fordi faglig dyktighet innenfor de oppdragene man skal løse er noe av det viktigste for å lykkes som lagfører.

Det tredje satsingsområdet er å bli meget gode på militære holdninger. Dette går ut på å ha orden på utstyr og antrekk, samt beherske grunnleggende sluttet orden.

- Jeg syns det er det er særdeles viktig å være god til å ta vare på sine soldater. Og vi som befal skal være gode forbilder. For eksempel å stille samme krav til oss selv som våre soldater, konkluderer Blomkvist.

BRUKER REFLEKSJONSHÅNDBOKEN

Et viktig veiledningsvirkemiddel er

refleksjonshåndboken. Den er skrevet for befal slik at de kan veilede elevene sine på en god og korrekt måte. Boken er godt kjent for majoren.

- Den er tatt godt i bruk. Presten på Heimevernets skole- og kompetansesenter har leksjoner med både befal og befalelever. Den er et godt verktøy og brukes aktivt.

Samtidig gjennomføres et lederskapsseminar halvveis i skoleperioden. Her får den enkelte elev personlig tilbakemelding fra sine medelever innenfor lederrolle, lederegenskaper, mestringstro og holdninger. Her brukes eksempler fra øvelser og trening der den enkelte har vært i lederrollen for å konkretisere tilbakemeldingene. I følge majoren gir dette en god innsikt i lederskap for den enkelte elev, samtidig som alle i laget gjøres ansvarlig for lederutviklingen til sine kollegaer.

FAKTA

HEIMEVERNETS BEFALSSKOLE (HVBS)

- Utskrevet befalskurs, militær lederutdanning på 12 måneder.
- Kan gjennomføres som førstegangstjeneste.
- Lokalisert ved Garnisonen i Porsanger, Finnmark.
- Beskikkelse til sersjants grad etter 12 måneder.
- To kull i året, hvert kull har 40 elever.
- Søknadsberettiget til krigsskoleutdanning etter endt utdanning.

Kontakt:
kaptein René Normann Skistad
tlf: 95259559, e-post: hvbs@mil.no.

Søknadsfrist:
15. november og 15. april.

YS Stat lederkonferanse 2014

PST sjef Benedicte Bjørnland åpnet konferansen med en gjennomgang av trusselformasjonen og hvordan vi kan forebygge terror.

Christian Enger Gimsø ble takket av Ys-Stat leder Pål N Arnesen etter foredraget om narsissistiske ledere.

For fjerde gang arrangerte YS Stat lederkonferanse for ledere i de statlige forbundene 2 og 3. desember.

TEKST OG FOTO: GEIR KROGH, NORGES POLITILEDERLAG

– Dette er en arena for ledere og ledelse på tvers av forbundene, sa YS Stat leder, Pål N Arnesen ved åpningen av konferansen. Temaene er helt i tråd med den nye lederplakaten i Staten, med sikkerhet og beredskap som en rød tråd, fortsatte han. Konferansen på Gardermoen samlet 40 ledere fra ulike områder i staten. Norges Politilederlag stilte med fem medlemmer.

FOREBYGGING – ET SAMFUNNSANSVAR

Først ute av foredragsholderne var PST-sjef Benedicte Bjørnland med temaet: Forebygging – et samfunnsansvar. – For bare 6-7 år siden sa vi at det ikke foregikk radikaliseringsprosesser i Norge, men nå er dette snudd på hodet, forklarte hun. Nå foregår det radikaliseringsprosesser mange steder, i hovedsak på det sentrale Østlandet. – Samtidig er tilgjengeligheten på en Jihad arena blitt ekstremt større, fortsatte hun.

– AL-Qaida hadde en strategi på å gjøre mest mulig skade i vesten, mens IS hadde

en tendens til ikke å bry seg om omverdenen, fortsatte Bjørnland. I sommer kom det imidlertid et skifte fordi Vesten besluttet å intervensjonere i Irak. «Fordi dere kommer for å ta oss skal vi ramme dere hjemme» er nå strategien. – De fleste som drar fra Norge slutter seg til IS, la hun til.

Trusselbildet i Norge er endret og i sommer toppet det seg med en konkret trussel, som de ikke klarte å avsløre som en bløff. Behovet for bevæpning førte til at de måtte informere befolkningen om truslene.

– Dette har ikke skjedd siden 1970-tallet, innrømmet hun.

SJEFER SOM ELSKER SEG SELV

Sjefer som elsker seg selv var temaet for Christian Enger Gimsø. Med tilknytning til Handelshøyskolen BI har han forsket på seleksjon av ledere og hvordan vi kan unngå kandidater med uønskede personlighetstrekk.

Han forklarte narsissisme som en grandios oppfattelse av seg selv, og at man føler seg berettiget til urimelig fordelaktigbe-

handling eller oppfyllelse av urimelige ønsker. – Narsissister mangler totalt empati, la han til.

Han forklarte videre at narsissisten er ofte de første du blir kjent med i det nye borettslaget, men den du helst bør holde deg borte fra. – Psykopatene finner du i fengsel, mens narsissisten finner du i næringslivet, sa han.

Gimsø viste til at han er den første i verden som forsket på narsissisme reelle utvelgelser. Han fulgte utvelgelse av kandidater til befalsskolen på Kjevik i tre år. Det viste seg at personer med narsissistiske trekk utmerket seg spesielt, og hadde en høyere sannsynlighet for å bli tatt opp som lederkandidater.

Når du først har ansatt en narsissistisk leder er det for seint, forklarte han. Det derfor viktig å være klar over dette når ledere skal anses. Narsissister viser en side under intervju, men en helt annen første dag på jobb. – Derfor bør intervju unngås som det eneste seleksjonskriterium ved ansettelse, avsluttet Gimsø.

Øyvind Hammer engasjerte deltagerne på konferansen og det var mye latter under hans foredrag.

Leder av forhandlerne ved Oslo politidistrikt, Espen Scavenius, forklarte hvordan han håndterte situasjonen når begeret renner over. Her illustrert med filmen «Falling Down» med Michael Douglas.

Jonny Nauste introduserte innsatsleder Tor Langli og gav honnør for den jobben han gjorde i regjeringskvartalet 22. juli 2011.

DET ER DEILIG Å VÆRE MOTIVERT

Øyvind Hammer er en godt kjent motivator, bl.a. har han i mange år vært knyttet til Ole Einar Bjørndalen.

- Det å være motivert er den deiligste situasjonen å være i, åpnet han foredraget med. Våre forventninger påvirker hvordan vi har det, forventningene er faktisk viktigere enn realiteten, mente han.

Motivasjon handler om å ha en årsak til handling, - en god grunn for å gjøre noe, fortsatte han. Enten er vi motivert mot (til) eller fra noe.

- Endring er det vanskeligste som finnes fordi vi er grunnleggende skeptiske og fordi endring handler om å uvide komfortsonen, forklarte han. Øyvind Hammer har utviklet «Hammerkoden» som handler om ikke å være best for å bli lykkelig, men at du gjør det mye bedre når du er lykkelig. Det handler om å leve i konsekvens av hva du ønsker at fremtiden skal bli. Samtidig må vi lære oss å legge fortiden bak oss og akseptere det som har skjedd.

Hammer avsluttet med at han slipper en

bok i januar, og gav oss mulighet til å lese utdrag av den nå på hans facebookside.

KONFLIKTHÅNDTERING I KRISE

Espen Scavenius er forhandler ved Oslo politidistrikt. Han var invitert for å gi oss innblikk i hvordan de håndterer utagerende personer i krise.

- Det er ofte de samme politimennene som kommer i basketak gang etter gang, åpnet han med. Ikke alle er egnet for å arbeide i førstelinjen, enten det er politiet eller NAV, konstaterte han. Krise og gisselforhandlerne ved Oslo politidistrikt består av 11 forhandlere. De har til daglig andre jobber i politidistriktet, samtidig som de er en nasjonalt beredskapsressurs.

- Når folk er i krise er de emosjonelle, ekspressive og irrasjonelle. Da skjer ting fort, men det varer også heldigvis kort, forklarte Scavenius. Det er slitsomt å være sint lenge og det er ingen hensikt å starte problemløsningen mens frustrasjonen er på topp. - Det går ikke an å snakke ned aggressive personer, men det er mulig å

lytte dem ned, fortsatte han. La personen ventilere. Sinnet i seg selv er ikke farlig. Terskelen for å utøve vold er heldigvis høy, var hans erfaring.

VÆR FORBEREDT

Med en egen reklamefilm introduserte innsatsleder Tor Langli tjenesten som «U05» i Oslo politidistrikt. - Den viktigste forberedelsen er trening og riktig utstyr, forklarte han. Den mentale forberedelsen består også i god kunnskap om regelverk og tiltak, fortsatte han.

Langli fortalte fra opplevelsene 22. juli 2011. En svært dramatisk situasjon med tøffe prioriteringer og vanskelige arbeidsforhold. - Husk debrief når noe alvorlig har skjedd og sørg for at alle involverte får en gjennomgang før de går hjem, rådet han oss.

Ys Stat leder Pål N Arnesen avsluttet med en orientering om aktuelle saker og takket foredragsholdere og deltagere for en faglig god konferanse.

Styrket norsk militært nervær i Berlin

Berlin: Norges militære lyttepost i Tyskland er blitt dobbelt så god etter at forsvarsattache, kommandør Frode Vincent Færavaag fikk oberstløytnant Petter Jamissen som assisterende attache. Mens Færavaag pleier forholdet til forsvarsdepartementet i Berlin og de tyske forsvarsgrenene, er Jamissen liaisonoffiser til det operative hovedkvarteret i Potsdam. Forsvarsattachekontoret får dermed masse informasjon som man før ikke fikk.

Forsvarsattache Frode Vincent Færavaag ved plansjen for Tysklands nye fregattklasse Baden-Württemberg.

TEKST OG FOTO: TOR HUSBY

-Jeg ser det som uvurderlig at vi får overblikk over både de politiske og militære diskusjoner om sikkerhets- og forsvarspolitikken. Mange land sliter med å holde seg oppdatert med bare EN attache. I tillegg foregår det mye bilateralt militær koordinering mellom Tyskland og Norge, sier Færavaag til Offisersbladet.

Er dere inne i diskusjonene om etableringen av NATOs nye hurtige reaksjonsstyrke der Norge skal være

sammen med bl.a. Tyskland og Nederland?

-Diskusjonene har til nå foregått direkte på høyt politisk plan mellom medlemslandene. Forsvarsattachekontoret i Berlin har ennå ikke vært inne i bildet. Diskusjonene dreier seg foreløpig om å finne løsninger som kan bli realisert om noen år. 2016/2017 har vært nevnt, sier Petter Jamissen, som kommer fra Luftforsvaret.

ENNÅ LITT UKLART

Forsvarsdepartementet skriver følgende om reaksjonsstyrken:

"NATO har ikke besluttet hvordan

utrykningsstyrkene skal organiseres på sikt. NATO Response Force (NRF) skal reorganiseres og deler av denne styrken vil ha høyere beredskap enn i dag. Beslutningen om dette vil tidligst skje på forsvarsministermøtet i juni. Det er derfor ikke besluttet hvordan styrkegenereringen til NRF skal skje i fremtiden. Vi forventer at styrkegenereringen til nye NRF vil finne sted til høsten".

"Brigade Nord med TMBN (Telemark Bataljon) står i 2015 på beredskap for NRF. Det er den hurtigste delen av NRF (som TMBN er en del av nå). Norge har tilbudt NATO å bruke for å være en del av

Forbundsdagen i Berlin.

Very High Readiness Joint Task Force slik at NATO kan teste hvordan dette skal være i praksis. Det er iverksatt tiltak i Norge for å høyne beredskapen på det allerede innmeldte styrkebidraget.”

Hvordan fortøner tysk forsvarspolitik seg under Ukraina-krisen?

-Tyskland kjører sitt gamle løp med en åpen dør overfor Russland som før. Man må ha åpne linjer og dialog for å komme videre. Tyskland ser på seg selv som en bedre megler mellom USA/Storbritannia/ NATO på den ene siden og Russland på den annen side. Ingen har så mye kontakt

med Putin som Angela Merkel. Den samme hyppige kontakt skjer mellom utenriksminister Steinmeier og hans russiske kollega Sergei Lavrov. Tyskerne mener at hverken Cameron i Storbritannia eller Hollande i Frankrike kan ivareta denne formidlingsrollen på samme måte, fremhever Frode Vincent Færavaag.

HARDERE I KLYPA

Men Merkel-regjeringen har samtidig blitt politisk og diplomatisk hardere i klypa overfor Vladimir Putin etter annekteringen av Krim og intervensjonen i Øst Ukraina. Som de andre NATO-

allierte har Tyskland lagt det konkrete militære samarbeidet på is og Tysklands støtte til de øst-europeiske og baltiske land er blitt tydeligere. Fire tyske Eurofighter kampfly ble i 2014 plassert i Amari flybase i Estland for å forsterke NATOs luftovervåking av Baltikum. Med bakke- og støttepersonell er detasjementet på ca. 160 mann. Luftovervåkingen er et nødvendig middel for å berolige de baltiske landene. Russland flyr mer aggressivt i Østersjøen enn langs norskekysten.

Det militære samarbeidet med Polen er enda større og Bundeswehr er hyppig

med i øvelser. Ved inngangen til 2015 er det mer enn 50 tyske offiserer i den multinasjonale NATO-hovedkvarteret i Szczecin (Stettin), men tallet fordobles i løpet av året. Oppgaven til dette hovedkvarteret er å planlegge å lede NATO-operasjoner i Polen og de baltiske land.

-Polske, tyske og danske offiserer utgjør hovedtyngden i Szczecin-hovedkvarteret. Norge ble også bedt om å delta der, men vi prioriterte andre hovedkvarterer. Derimot har Norge fra 2008 deltatt i hovedkvarteret for det tysk-nederlandske korpset i Münster. Der er Norge den 3. største nasjon. Norge har dessuten fire offiserer i det multinasjonale hovedkvarteret i Ulm som har som oppgave å støtte militære operasjoner i regi av EU, FN og NATO, opplyser Frode Vincent Færavaag.

Tyskland skal etter Bundeswehr-reformen satse mer på utenlandsoperasjoner?

Tallet på deployerte soldater til utlandet har gått ned i en bølgedal nå. Før få år siden var det 7.000 mann, men er ved inngangen til 2015 nede i 3.000. Dette er en følge av avslutningen av ISAF-oppgavet i Afghanistan. Tyskland forblir likevel i Afghanistan med inntil 850 personer i Resolute Support Mission (RSM) de neste to årene. På sikt, dvs. etter 2016, er planen at Tyskland skal kunne delta med inntil 10.000 menn og kvinner til enhver tid i utenlandsoperasjoner.

Det siste er at Bundeswehr sender 100 befal til Erbil i Nord Irak. Sammen med de inntil 120 norske offiserer som skal være i Erbil og Baghdad skal de ta seg av opplæring av kurdiske styrker som kjemper mot IS. I tillegg har Tyskland i løpet av høsten 2014 sendt 680 tonn militært utstyr til kurderne. Store mengder humanitær hjelp ble også sendt til Nord-Irak.

FIRE STORE FREGATTER

Færavaag opplyser at den tyske marinen skal bygge fire store fregatter av Baden-Württemberg-klassen. De er på 7.100 tonn og er egentlig destroyere. De skal utstyres med to NH90 helikoptre, ha en 127 mm (5 toms) Oto Melara kanon på fordekket og den nyeste versjon av Harpoon kryssermissil. Klassen bygges for å ha en besetning på kun 110 som følge av høy grad av automatisering. Fregattene skal kunne operere to år ute i internasjonale oppdrag uten vedlikehold og ha to mannskaper som roterer etter 4 måneder. Siden marinen har tre store, fullverdige logistikk-skip lar dette seg gjøre. Den første av de nye fregattene ligger til utrustning i Hamburg og forventes operativ i løpet av 2016. Tyskland er interessert i

Forsvarsattache Frode Vincent Færavaag foran en del av vingen til det engelske bombeflyet som Nordahl Grieg var om bord i da det ble skutt ned utenfor Berlin i desember 1943. Flyrestene er hengt opp på en av ytterveggene i den norske ambassaden.

Kongsbergs nye sjømålsmissil, men det er ikke planer om kjøp foreløpig, sier Færavaag.

I alt har den tyske marinen bestilt 18 stykker NH90 maritime helikoptre. 30 NH90 helikoptre for troppetransport er levert til den tyske hæren. Tyskland og Norge er blant de få land som fortsatt har Orion overvåkingsfly. Tyskland var før mer til stede i våre nordlige maritime områder, men dette skjer nå bare sporadisk. Dette er en følge av oppdraget i Det indiske hav, der de kontinuerlig har en fregatt og et Orionfly. Dette engasjementet trekker veldig mye ressurser. Marinen er også med i NATOs fregattstyrker i Atlanterhavet og i Middelhavet, samt i alliansens minerydderstyrke. Våren og sommer 2014 ble sistnevnte styrke først ledet av Norge, deretter av Tyskland. Den krysser frem og tilbake i Østersjøen som del av NATOs "reassurance" overfor de baltiske land etter hendelsene på Krim. Forsvarsattachekontoret i Berlin var med i prosessen med å foreslå løsning for deling mellom Tyskland og Norge som styrkesjef/kommandofartøy for denne minerydderstyrken.

HUGIN TESTES

I over ett år har en HUGIN undervannsfarkost fra Kongsberg Maritime vært testet i Eckernförde utenfor Kiel, men uten at marinen har besluttet noe ennå. Ubåtsamarbeid er et viktig tema i de tysk-norske stabssamtaler som foregår regelmessig mellom de to lands marine-staber. Tyskland har 4 ubåter av Alfa 212 med AIP (Air Independent Propulsion – luftuavhengig fremdrift) som det også er bygget mange tilsvarende varianter av

til eksport. Den tyske marinen vil disponere 6 ubåter av denne moderne klassen når prosjektet er fullført. Det kan også nevnes at Israel har fått bygget seks ubåter av en noe større type (Dolphin) ved Howaldtswerke (HDW) i Kiel.

Dette verftet er et klart alternativ når det gjelder etterfølgeren av Ula-klassen. Men Kockums i Malmø har i det siste seilt opp som et annet alternativ. HDW eide Kockums tidligere, men forbød Kockums å bygge for eksport. Men etter at SAAB kjøpte Kockums tilbake er det klart lys for bygging av både den nye svenske ubåtklassen A26 og andre muligheter for eksport.

FAKTA

BUNDESWEHR I TALL

Tysklands forsvarsbudsjett sank fra 32.983 mill. euro i 2014 til 32.970 mill for dette året. Med en inflasjon på 2 prosent innebærer dette en reell nedgang på tilsvarende 2 prosent.

Forsvarsbudsjettet er på 1,30 prosent av BNP, og materiellinvesteringene på 14 prosent. Tyskland har derved et godt stykke igjen til å nå NATOs mål på 2 prosent av BNP til forsvarsformål og 20 prosent av dette til investeringer. Tyskland ligger som land nr. 14 av NATOs 28 når det gjelder forsvarsbudsjettets andel av BNP.

Antall militært ansatte etter gjennomført forsvarsreform (etter 2016) er 185.000 og sivilt ansatte 55.000 etter samme år.

TOURS

I tiden etter profeten Muhammeds død vokste det muslimske riket raskt. Alt i Muhammeds egen levetid hadde muslimene erobret mesteparten av den arabiske halvøya. Få tiår etter hans død ble det påbegynte imperiet overtatt av umajjad-dynastiet, som skulle komme til å ekspandere voldsomt vestover – også mot Europa.

Av TROND SÆTRE

Som kjent erobret araberne Iberia, hvor de ble i flere århundrer. På 700-tallet var de også på full fart inn i Gallia. Hærstyrkene til Iberias guvernør, Abdul Rahman Al Ghafiqi, plyndret galliske byer, delvis for å sette skrekk i lokalbefolkningen, men like mye for å tilegne seg skatter. Hertug Odo av Aquitania beseiret de invaderende ved Toulouse i 721, men riket hans var fortsatt truet av både arabere og frankere. I 721 hadde han vunnet ved å ha overraskelsesmomentet på sin side, men i åpen kamp var hæren hans sjanseløs. Mest oppsikt vakte slaget ved elven Garonne og plyndringen av Bordeaux i 732. «Gud alene vet antallet drepte» het det i en historisk krønike som er tilskrevet den spanske biskopen Isidorus Pacensis. Selv greide Odo å flykte, og ble nødt til å søke forbund med den frankiske prinsen Karl, senere kjent som Karl Martell. Odo advarte Karl om at også riket hans var i fare, men som betingelse for allianse forlangte Karl likevel underkastelse fra hertugen.

En viktig grunn til at araberne var så overlegne i åpen kamp, var at de hadde tungt kavaleri. Odos styrker mangelte stigbøyer, og derfor ikke kunne sette inn dette. Heller ikke frankerne hadde stigbøyer - nesten ingen europeiske hærstyrker hadde det på denne tida - men Karl fant andre måter å kompensere for denne mangelen på.

I over ti år hadde Karl planlagt en stor konfrontasjon med umajjadenes hær. En slik konfrontasjon var nødvendig for å hindre muslimene i å erobre Europa, mente han. Da han fikk høre at en større hærstyrke var på vei til byen Tours, valgte han seg dette som åstedet for det store slaget. Det vil si, den nøyaktige plasseringen er ukjent. Slaget ved Tours er også kjent som slaget ved Poitiers, fordi åstedet trolig var en plass mellom disse to byene.

De nøyaktige styrketallene er ikke kjent, og anslagene varierer veldig. Frankerhæren kan ha talt maksimalt 75 000 mann, men sannsynligvis var de færre. Araberhæren skal ha vært dobbelt så stor. De to hærene møtte på hverandre i begynnelsen av oktober 732, men med unntak av mindre trefninger kom det ikke til slag de første dagene. Abdul Rahman nølte. Han kjente ikke frankernes styrketall, og beordret forsterkninger fra andre muslimske plyndringstropper som befant seg i Gallia. Helst ville han engasjere fienden i åpen landskap, men Karl presset

ham til å godta kamp på en høy skogkledd slette, der det arabiske kavaleriet ville ha mindre fordel. Lenge hadde Karl trent sine soldater til å kjempe i en falanks, som også var formasjonen han forberedte til dette slaget.

I tillegg til å ha kavaleri og flere mann totalt, hadde muslimene også rustninger og ringbrynjer. Men høsten var i ferd med å bli kald, og araberne var ikke like godt kledd som frankerne. Etter å ha ventet i seks dager bestemte Abdul Rahman seg for å få det overstått og angripe, så de kunne ri videre mot Tours. Datoen er heller ikke sikker, men blir vanligvis oppgitt å være 10. oktober.

Umajjad-hærens typiske strategi var direkte, massive kavaleriangrep med lanser og sverd. Men alt de forsto seg på var å angripe; de var ukjente med defensiv strategi, og Karl hadde tatt dette med i beregning.

Ganske riktig skulle det snart vise seg at muslimene ikke visste hva annet de kunne gjøre enn å gå rett på. Den frankiske falanksen er blitt beskrevet som en firkant, og angriperne lyktes ikke med å bryte opp denne firkanten. Rett nok greide de å bryte gjennom falanksen flere ganger, men uten at den gikk i oppløsning. Alle forsøk på å myrde Karl mislyktes; mennene hans sto tett omkring ham og sablet ned enhver fiendtlig soldat som rykket fram. «Mennene fra nord sto urokkelige som en vegg. De var som et belte av sammenfrossen is», beretter igjen Pacensis' krønike.

Karl visste at Abdul Rahmans støttetropper hadde kommet til slagplassen

med mye rikt bytte fra byer de hadde plyndret. Han skal visstnok ha sendt speider bort til muslimenes leir for å skape kaos ved i sette fri slaver. Dette førte til et rykte i hæren om at byttet deres var i ferd med å bli røvet, og mange ryttere returnerte til leiren i panikk. Abdul Rahman prøvde å mane til ro og orden i rekkene sine, men i tumultene ble han omringet av frankere og drept. Da brøt den muslimske hæren sammen. Dagen etterpå var Karl fortsatt i full beredskap; han ventet et nytt angrep, men det kom ikke. Generalene hans hadde vært av ulike etnisiteter, og de kunne ikke enes om å utpeke en ny kommandør etter Abdul Rahman. Hæren hans trakk seg tilbake til Iberia.

Seieren ved Tours blir regnet som ytterst viktig for å hindre muslimene i å erobre Europa, og sikret Karl kallenavnet Martell, som betyr «Hammeren». Riktignok er historien litt mer komplisert enn som så. For det første var muslimenes nederlag i Konstantinopel i 718 også viktig for å unngå invasjonen av Europa. For det andre var ikke dette Karl Martells endelige seier over de muslimske imperiebyggerne. I 736 ledet Abdul Rahmans sønn en invasjon av Provence over havet. Muslimenes feil var denne gangen at de hadde feilberegnet hvor lang tid det ville ta Karl Martell å opprette et tungt kavaleri. Innen de var kommet tilbake hadde han innført et frankisk kavaleri med stigbøyer og rustninger, og han knuste invasjonsstyrkene. Uansett er det ganske bred historisk enighet om at Karl Martells lederskap og taktiske evner kan ha reddet europeisk sivilisasjon som vi kjenner den.

Av John Berg
Forsvarsanalytiker

QUEENS GUARD VOKTES

Britene har valgt å trekke tilbake gardevaktene fra deres tradisjonelle og seremonielle posisjoner ved skilderhus utenfor Buckingham Palace, Clarence House, St James's Palace og Windsor Castle. Det er terrortrusselen mot militært personell som er årsak til dette, og vaktene står nå bak låste gjerdet og er i tillegg bevoktet av bevæpnet politi. De britiske slottsvaktene har ikke ammunisjon i geværene, bare plantede bajonetter. I begrunnelsen for tiltaket refererer britene spesielt til drapene på en vakt ved Canadas nasjonale krigsmonument og på en soldat utenfor Woolwich Barracks. (Britisk presse, jan 2015)

BLANKT USANT OM KRIGSFORBRYTELSE

Britiske advokater som har kostet skattebetalerne 31 millioner pund over fem år, ved å ha fremmet påstander om at britiske soldater skal ha myrdet og torturert irakiske fanger, får nå så hatten passer. Like før jul ble anklagene endelig og ugjenkallelig tilbakeviste etter en meget grundig gransking og stemplet som "deliberate lies", og regjeringskilder karakteriserer nå advokatenes oppførsel som "shameful" og foreslår disiplinære tiltak. Det antydes også at honorarer, som skal dreie seg om 6 millioner pund, kan bli krevd tilbakebetalt. Statsminister David Cameron har karakterisert honorarene som "shocking".

Granskingen, som ble ledet av tidligere høyesterettsdommer Sir Thayne Forbes, karakteriserer advokatenes anklager som bygget på "deliberate lies and reckless speculation" basert på påstander fra vitner og fanger som ønsket å bakvaske det britiske forsvaret. Forsvarsminister Michael Fallon sier at advokatene bør avgi en "unequivocal apology" til soldatene for å ha

prøvd seg med en "shameful attempt to use the legal system to attack and falsely impugn our Armed Forces."

Noen av advokatene, som forfulgte sine anklager om mord til siste slutt før de måtte innrømme at de ikke kunne bevises, holdt også tilbake et dokument som viser at fanger som hadde avgitt "vitneprov" var medlemmer av en milits, og ikke uskyldige bønder som advokatene hadde hevdet. De to involverte advokatfirmaene benekter skyld, men er nå under gransking av det britiske SRA (Solicitor's Regulation Authority). John Dickinson, som representerer det ene av firmaene, sier at Forsvarsdepartementet må selv ta ansvaret for at saken har tatt så lang tid og har kostet så mye fordi det lenge avsto en åpen gransking. Han vil ikke be om unnskyldning men har gitt uttrykk for at han beklager belastningen de anklagde soldatene har vært utsatt for, forårsaket av den lange tiden. Det var ikke mulig å trekke tilbake anklagene tidligere fordi tilstrekkelig bevismateriale ikke ble håndtert av Forbesskommissjonen før i 2014. En talsmann for det andre firmaet sier at hans firma ikke ble bedt om å legge frem sine dokumenter for Forbesskommissjonen før i august 2013. Vedrørende dokumentet som beviser at "vitnene" var militssoldater, har han beklaget at firmaet "ikke innså" betydningen tidligere. Kort oppsummert: Hæren - Advokatene: 10 - 1. (Ben Farmer, Defence Correspondent, Daily Telegraph des 2014)

FINLAND SØKER KAMPFLY

Finnene har nå startet arbeidet med å velge et nytt kampfly som skal erstatte den nåværende flåten av Boeing F-18 Hornet. En arbeidsgruppe er nedsatt og kostnadsrammen er foreløpig satt til 6 milliarder euro. Finnene introduserte Hornet fra 1995, og de nye flyene planlegges å være i tjeneste fra ca. 2030. Innen den tid kan det også komme på tale med en oppgradering av Hornet'ene.

Inkludert i forstudiene er et luftforsvarssamarbeid med Sverige, og det vil i så fall etter alt å dømme innebære et valg av Saab Gripen E. Det vurderes også å knytte luftforsvaret til NATO, men dette hevdes å møte motstand i det finske forsvaret.

Samtidig med dette vurderer Brasil å øke sitt plantall for Gripen E fra 36 til 108 fly. Brasil, som kommer til å involvere sin Embraer flyindustri sterkt i byggingen av

Gripen E for det brasilianske flyvåpenet, er også i samtaler med Argentina om flyet. Her er imidlertid Saab ikke involvert. Det er ventet sterk britisk motstand mot et eventuelt salg av brasiliansk-bygde Gripen E til Argentina. Trolig vil et eventuelt salg til Argentina dreie seg om betydelig modifiserte fly, i og med at Gripen E blant annet har britisk radar.

FINSKE UTTI TIL NATO-EU?

NATO har nylig gjennomført en evaluering av NH90 TTT (Tactical Troop Transport) helikoptrene tilhørende den luftmobile bataljonen i finnenes Utti Jegerregiment. Dette regimentet består av spesialstyrker som grovt regnet kan sammenlignes med de norske spesialstyrkene på Rena. Det var særlig helikoptrenes operative nivå i medevac rolle som ble evaluert. Planen er at fire NH90 og 50 personell skal kunne inngå i den svensk-ledede EU Nordic Battle Group.

Avstanden fra det finske jegerregimentets base i Utti og til Helsinki er omtrent som avstanden fra Rena til Oslo. Forskjellen er at jegerregimentet har sin luftmobile bataljon med helikoptre permanent stasjonert sammen med soldatene i Utti.

NESTE GENERASJONS US KAMPFLY

I USAs forsvarsbudsjett for budsjettåret 2015 (fra oktober 2014) spesifiseres at F-X (Fighter Experimental) programmet kan være klart for Forsvarsdepartementets "Milestone A" fra budsjettåret 2018. Hvis F-X passerer denne milepælen, vil AoA (Analysis of Alternatives) og "material solutions analysis" bli avsluttet og teknologiutviklingsfasen vil bli påbegynt.

Foreløpig vurderes en lang rekke alternativer, inkludert om flyet vil bli bemannet, ubemannet eller bemannet-ubemannet avhengig av oppdrag. Hvis alt går etter planen, vil flyet begynne å erstatte gjenværende F-15 og F-16 rundt 2030, og senere F-22 og F-35.

NFF grunnlagt 1963

NFF Norsk Flytteforbund

A-B Flyttebyrå

Bjørghaug, 7750 Namdalseid
Tel 74279115
Faks 74279116
post@ab-flyttebyra.no
www.ab-flyttebyra.no

Kristiania Visergutkontor AS

Verkseier Furulundsv 21, 0668 Oslo
Tel 22151555
Faks 22151563
visergut@kvk.no
www.kvk.no

Svenn's Transport AS

Bodøterminalen, 8001 Bodø
Tel 75578980
Faks 75578981
info@svenn.no
www.svenn.no

H. Konglevoll Transport AS

Jordalsvegen 42,
5105 Eidsvåg i Bergen
Tel 55259800
Faks 55259898
post@hkonglevoll.no
www.hkonglevoll.no

Kaarvands Transport

Brøttm. 147, 7072 Heimdal
Tel 72889500
Faks 72889501
o-kaarv@online.no

Vinjes Transport AS

Østre Rosten 98 B, 7075 Tiller
Tel 72900900
Faks 72900939
flytting@vinjes.no
www.vinjes.no

Hasselberg Transport AS

Håndverkervn 8, 9018 Tromsø
Tel 77633333
Faks 77635558
firmapost@hasselberg.no
www.hasselberg.no

Rekdal Transport AS

Breivika Industriv. 41, 6018 Ålesund
Tel 70117900
Faks 70117901
post@rekdal-transport.no
www.rekdaltransport.no

Adams Express

Filipstadveien 2, 0250 Oslo
Tel 23011450
Faks 23011451
oslo@adamsexpress.no
www.adamsexpress.no

Håkull AS

Stokkamyrveien 22, 4313 Sandnes
Tel 51636060
Faks 5163 6050
flytting@haakull.no
www.haakull.no

Skullerud Flyttebyrå AS

Hannestadvn 7, 1617 Fredrikstad
Tel 69392000
Faks 69397340
Firmapost@skflytte.no
www.skflytte.no

Adams Express Stavanger

Dusavikveien 21, 4007 Stavanger
Tel 51523275
Faks 51524907
stavanger@adamsexpress.no
www.adamsexpress.no

Kongstein Transport AS

Thranesgt 2, 3187 Horten
Tel 33041128
Faks 33043324
post@kongstein.no
www.kongstein.no

H K Solberg AS Transport

Boks 4033, 4689 Kristiansand
Tel 38044111
Faks 38044315
post@hk-solberg.no
www.hk-solberg.no

Adams Express Bergen, Konglevoll

Jordalsvegen 37, 5105 Eidsvåg i Åsane
Tel 55259800
Faks 55259898
bergen@adamsexpress.no
www.adamsexpress.no

**FLYTTING ER EN TILLITSSAK
– SE ETTER NFF LOGOEN**

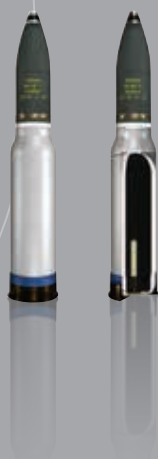
NFF Norsk Flytteforbund
– Når kvalitet og service teller

www.flytteforbund.no

Avsender: Offisersbladet, Postboks 501 Sentrum, NO-0105 Oslo

Contains public domain image from U.S. Army

THE BALANCE OF POWER

Battlefields are becoming ever more complex. For modern operations to succeed, forces must evolve and adapt. And so must their ammunition.

Nammo's 120 mm Insensitive Munition High Explosive Tracer (IM HE-T) balances immense power with pinpoint precision. The round hits targets rapidly and decisively, and its highly sensitive fuze affects a wide array of targets – from thin wooden walls to concrete constructions and light armored vehicles.

Nammo

SECURING THE FUTURE